

Sitzungsberichte

der

philosophisch-philologischen und
historischen Classe

der

k. b. Akademie der Wissenschaften

zu München.

Jahrgang 1887.

THIS ITEM HAS BEEN MICROFILMED BY
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
REFORMATTING SECTION 1994. CONSUL
SUL CATALOG FOR LOCATION.

1887.

In Commission bei G. Franz.

Sitzungsberichte

der
königl. bayer. Akademie der Wissenschaften.

Philosophisch-philologische Classe.

Sitzung vom 7. Mai 1887.

Herr Kuhn legte eine Abhandlung des Herrn Karl Friedrich Burkhard in Wien vor:

„Das Verbum der Kāçmiri-Sprache.“

Wenn Edgeworth (s. Quellen I, 2a) bemerkt „the Cashmiri language resembles Hindostani in the two most troublesome parts of that language, but with increased difficulties“ und die vorhandenen Hilfsmittel zum Studium des Kaschmir'schen, so dankenswerth sie auch an sich sind, keineswegs hinreichendes Licht über verschiedene grammatische Erscheinungen verbreiten, so bedarf eine Abhandlung über das Kaschmir'sche Verbum wenigstens meinerseits einiger Rechtfertigung.

Wiederholt, insbesondere während des letzten „Internationalen Orientalisten-Congresses“, welcher im Herbst 1886 in Wien tagte, wurde ein lebhaftes Verlangen nach der Bearbeitung einer Kaschmir'schen Grammatik geäußert, um so mehr als die Kaschmir'sche Sprache in dem bekannten Beames'schen Werke „Comparative Grammar of the Aryan languages“ ganz unberücksichtigt geblieben ist.

Erwartete man nun auch eine Bearbeitung von Seite eines hervorragenden, dazu besonders berufenen Gelehrten, der sich einige Zeit in Kaschmir selbst aufgehalten hat, so war es diesem doch in Folge anderweitiger wissenschaftlicher

Arbeiten bis heute versagt geblieben, jenem Wunsche zu entsprechen.

Auch ich hätte mich kaum entschlossen diese Abhandlung zu veröffentlichen, hätte mir nicht die Direktion der Bibliothek in Puna (bei Bombay) in gewohntem wohlwollenden Entgegenkommen eine in persischer Sprache geschriebene Handschrift, welche die Kaschmir'sche Sprache behandelt und eine treffliche Grundlage zu einer Grammatik dieser Sprache zu bilden geeignet ist, zur Verfügung gestellt und jener Gelehrte seine sämtlichen Kaschmir'schen Handschriften in liebenswürdigster Weise überlassen. Ferner trug die Lektüre des Neuen Testaments in Shâradâ-Charakteren, sowie die des jüngst in Lodiaua erschienenen Neuen Testaments in persischen Charakteren nicht wenig zur Aufhellung mancher dunklen Punkte bei.

So übergebe ich denn die vorstehende Abhandlung über das Kaschmir'sche Verbum, wenn auch der Unvollkommenheit meiner Leistung mir wohl bewusst, so doch in der Hoffnung einem vielfach geäußerten Wunsche entsprochen und eine Anregung zu weitem Studien gegeben zu haben.

Quellen:

I. gedruckte: 1) Texte: a) NS. = the holy Bible, translated into the Kashmeera Language by the Serampore missionaries. Vol. V. Containing the New Testament. Serampore 1821 (in Shâradâ-Charakteren).

b) Np. = *يوحنا سنز الجبل*, *لوقا*, *مرقس*, *متى* Evang. Matth. u. s. w. Lodiaua 1882 (in persischen Charakteren [ta'liq]).

2) Grammatisches und Lexikalisches: a) Ed. = Grammar and Vocabulary of the Cashmiri Language by M. P. Edgeworth im Journal of the Asiatic Society of Bengal. Vol. X. Calcutta 1841 (in englischer Transcription).

- b) L. = Grammar of the Cashmeeree Language by Major R. Leech im Journal of the Asiatic Society of Bengal. Vol. XIII. XIV. Calcutta 1844 (in englischer Transcription).
- c) B. = Grammar of the Cashmeeree Language by Dr. Georg Buehler aus Detailed Report of a Tour in Search of Sanscrit Mss. in Kāsmir, Rajputana and Central India p. 38. Extra Number of the Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society 1877 (in englischer Transcription).
- d) El = A Vocabulary of the Kashmīri Language, Kashmīri-English and English-Kashmīri by William Jackson Elmslie. London 1872 (in englischer Transcription).

II. Handschriften: 1) Texte: a) in Devanāgarī-Charakteren:
 α) Collection of Kashmiri songs, made by Chand Rām (sehr schwierig).

β) Nāgārjunacarita Kāçmirībhāṣhāyām
 (2 Handschriften, 1 vollständig, 1 im Auszug).

b) in lateinischer Transcription: α) Auszug
 aus Nāgārjunacarita.

β) Yusuf-o-Zuleikhā.

γ) Shirin-o-Khosrav.

aus der Bibliothek des
 Herrn Prof. Dr. Bühler.

2) Grammatisches und Lexikalisches: a) Mp. = Kaschmir'sche Grammatik aus der Bibliothek in Puna (in persischen Charakteren [ta'liq] in pers. Sprache).

Diese Handschrift, welche in Dr. Bühlers Detailed Report (cf. I, 2 c) erwähnt ist und mir in liberalster Weise auf längere Zeit zur Verfügung gestellt worden war, ist für meinen Zweck die wichtigste.

Sie enthält auf 98 Seiten in klein Oktav zunächst in 29 nach dem persischen Alphabete geordneten Abtheilungen:

Seite 1—46 etwa 1200 Wörter; Seite 47—53 die unregelmässigen Verba und zwar im Infinitiv, Praesens, Particip. perfect, Imperativ, Aorist (jedesmal in der 3. Person) mit persischer Uebersetzung; ferner Seite 55—84 die regelmässige Conjugation und zwar Seite 55—62 *rachun* und *sûzun*; Seite 71—74 *yun*; Seite 74—76 *gatshun*; Seite 76—85 *mâranâvun*; Seite 86—89 die Conjugation der Hilfsverba; Seite 89—90 die Pronomina; Seite 90 Bemerkungen über einzelne Buchstaben, namentlich solche, die als Suffixa dienen; Seite 92 die Deklination; Seite 93—98 die Zahlwörter.

b) Kaschmir'sche Grammatik von Prof. Dr. Bühler (in lateinischer Transcription).

Es ist hier nicht der Ort, mich in eine Kritik der vorstehenden grammatischen Quellen einzulassen; nur so viel glaube ich bemerken zu dürfen, dass diese uns über viele Punkte in völliger Unklarheit lassen. Ganz abgesehen von den verschiedenartigsten, anfangs geradezu verwirrenden und nicht einmal in ein und derselben Schrift consequent durchgeführten Transcriptionen, ist gerade über die schwierigsten Punkte der Conjugation von dorthier absolut keine Aufklärung zu holen; auch sind wichtige Erscheinungen ganz übergangen. Wer die Arbeiten der Vorgänger mit dem gegenwärtigen Versuche vergleicht, wird sich von der Richtigkeit dieser Bemerkung bald überzeugen.

Alphabete und Transcription.

1) Vokale.

Devanâgarî (statt Shâradâ)	Persisch	Trans- cription	Devanâgarî (st. Shâradâ)	Persisch	Trans- cription
अ	ā =	a	इ	ی ای	î
आ	ā =	â	उ	ū =	u, ū
इ	ī =	i	ऊ	ū =	û

	Devanâgarî	Persisch	Transcription	Devanâgarî	Persisch	Transcription
Labiale	प	پ	p	श	س ش	sh
	फ	پھ	ph	ष	ش	sh
	ब	ب	b	स	س	s
	भ	(به)	bh	—	ژ	ž
	म	م	m			
Halbvokale	य	ی	y	ह	ه	h
	र	ر	r			
	ल	ل	l			
	व	و	v			

Aussprache.

Die Aussprache der Consonanten ist dieselbe wie im Persischen und Hindostanischen. Was dagegen die Aussprache der Vokale und namentlich der Diphthonge betrifft, so lässt sie sich weder durch Shâradâ- (Devanâgarî-) oder persische Schrift, noch durch irgend eine Transcription entsprechend ausdrücken. Aus diesem Grunde habe ich bei der Transcription der Shâradâ- und persischen Vokale nur die in den mir zu Gebote stehenden Texten vorgefundenen Vokale ohne Rücksicht auf die Aussprache derselben wiedergegeben und verweise auf die lehrreichen und ausführlichen Auseinandersetzungen über die Aussprache des Kaschmir'schen von Leech (Quellen I, 2^b, pag. 399—410), bemerke jedoch, dass 1) persisches $\bar{a}$ i und Shâradâ $\hat{u}$ in Femininformen $\bar{u}$ lautet, z. B. گرت *karūt*, Shâradâ *karūth*; 2) $\bar{u}$ am Ende und vor Suffixen ein kaum hörbarer Nachlaut ist, z. B. دُبُّ *dupū* (neben دُبُّ *dup*), Shâradâ *dapū*; دُبُّنَس *dupū-n-as*, Shâradâ *dapū-n-as*;

3) اِ â im Fem. ô ausgesprochen wird, z. B. سُوْزُوْم sūzūm f. سُوْزَايَم sūzōyam; 4) اِ â und و ū im allgemeinen wie das persische â in آب āb „Wasser“ lauten, wesshalb اُس ūs Shāradā आसु āsū, Devanāg. आसो āsō geschrieben wird.

Das Verbum.

Die Kaschmir'schen Verba werden in der Infinitivform auf ن un aufgeführt, z. B. کَرُن karun machen.

Der Infinitiv ist eigentlich eine abgekürzte Form des nomen actionis aus نَ ana; die Wurzel oder der Verbalstamm ist in der 2. p. s. des Imperativs gegeben, z. B. کَر kar mache.

In Bezug auf die Bildung sind die Verba entweder 1) primitiva, wie کَرُن karun machen, oder 2) derivata und zwar a) causativa, wie مَکَلَاوُن mukalāvun befreien (von مَکَلُن mukalun frei sein) und Doppel-causativa, wie مَارَنَاوُن mārānāvun tödten lassen (von مَرُن marun sterben, caus. مَارُن mārūn sterben machen = tödten), b) denominativa d. h. von Nominibus abgeleitete, wie بُد بُد gross بُدُن budun gross werden = wachsen, oder 3) composita d. h. in Verbindung mit Nominibus gebrauchte, wie حُکْم کَرُن hukum karun Befehl machen = befehlen.

In Bezug auf die Bedeutung sind die Verba entweder a) transitiva oder b) intransitiva; beide haben, zwei Tempora abgerechnet, dieselbe Conjugation; sonach gibt es eigentlich nur eine Conjugation.

Bildung des Causativums.

1) Die eigentliche Bildungssilbe ist $\text{او} = \text{âv}$. Diese tritt a) entweder unmittelbar an den Verbalstamm, z. B. بَچُن bacun gerettet werden (übrig bleiben), بَچَاوُن bacâvun retten (v. Stamm بَچ bac), دِيُن dyun geben (Verbalstamm دِ di) caus. دِيَاوُن dyâvun, wobei einsilbige Stämme auf l, sh, k, m ein euphonisches r vor âv einschieben, z. B. بَلُن balun krank sein بَلَرَاوُن balrâvun (v. Stamm بَل bal), مَاشُن mashun vergessen sein مَاشَرَاوُن mashrâvun vergessen, oder b) (und zwar bei den meisten) an das nom. act., z. B. بُوزُن bûzun hören, n. a. بُوزَنَة bûzana, caus. بُوزَنَاوُن bûzanâvun hören lassen, بِهُن bihun sitzen, caus. بِهَنَاوُن bihanâvun sitzen lassen, sitzen heissen; beide Bildungen finden sich beispielsweise bei طُر phuṭ sinken; bersten, caus. پِهَنَاوُن phuṭâvun und پِهَنَاوُن phuṭanâvun sinken lassen, ertränken; spalten.

2) Einige Verba verlängern bloß den Wurzelsvokal, z. B. مَرُن marun sterben مَارُن mârun tödten; هَرُن harun fallen هَارُن hârun fallen lassen; anomal ist كَهَسُن khasun hinaufsteigen, كَهَاسُن khâsun und كَهَارُن khârun hinaufsteigen lassen, hinaufheben, heraufziehen.

Es gibt auch Verba, welche im Causativum dieselbe Bedeutung haben wie im Primitivum, z. B. مُتْسَرُن mutsarun und مُتْسَرَاوُن mutsarâvun öffnen, بَكْرُن bagrun und بَكْرَاوُن bagrâvun theilen.

Das Nomen actionis (اسم فعل).

Bildung: Die Endung ist *نَه* ana, z. B. *کَرُن* karun machen *کَرَنَه* karana das Machen; *مَارَنَاوَن* māranāvun tödten, *مَارَنَاوَنَه* māranāvana das Tödten; *دِيَن* dyun geben hat dagegen *دِيَنَه* dina¹).

Gebrauch: a) als Ergänzung von unvollständigen Verben, z. B. *دِيَن* dyun geben, gestatten: *نِيَنَه دِيَن* nina dyun zu nehmen gestatten; b) in Verbindung mit Präpositionen (eigentl. Postpositionen) und zwar *خَاطَرَه* xātra, *بَآپَت* bāpat (eigentl. *بَآبَت* bābat), *مُکْهَه* mukha wegen, *پَتَه* pata nach, *بُونْهَي* būnḥay vor, *سَیْت* sēt mit, *رَسْت* rastu (rust) ohne, *وَرَاي* varāy, *سَوَاي* savāy ausser, ohne, abgerechnet von, *مُوجِب* mūjib gemäss, *نِش* nish zu, *اَنْدَر* andar in, *تَام* tām bis (letztere 3 mit acc.), z. B. *دَپَنَه پَتَه* dapana pata nach dem Sprechen (nachdem er u. s. w. gesprochen hatte), *کُھُوچَنَه مُکْهَه* khūtsana mukha wegen des Fürchtens = aus Furcht; *لُونَنَس تَام* lūnanas tām bis zum Erndten (*لُونَنَس* lūnanas acc. v. *لُونَنَه* lūnana); c) mit Verlust des finalen a

1) Wie *دِيَن* dyun werden behandelt *پِيَن* pyun fallen, *چِيَن* cyun trinken, *زِيَن* zyun geboren werden, *کْهِيَن* khyun essen, *نِيَن* nyun führen, *هِيَن* hyun nehmen, *يَن* yun kommen, z. B. *يَنَه* yina das Kommen.

in Verbindung mit وَقْتَه vaqta oder وَزِه vizi Zeit, z. B. مَرَن maran vaqta zur Zeit des Sterbens, گاتشان گيھن وَزِه gatschan vizi zur Zeit des Gehens (= als er etc. ging); aber auch كِهَنَه zur Zeit des Essens. (Statt خاطره xâtra hat Na. puchi oder uçâta.)

Von dem nom. act. wird ein Adjectivum durch die Silbe كُ ku abgeleitet, z. B. مَارَنَكُ mârânak (مَارَنُك mârânanuk) das Tödten betreffend, stets in Verbindung mit Substantiven, wie مَارَنَكُ حُكْم mârânak hukum Befehl zu tödten; im fem. wird كُ ku in چِه ci verwandelt, z. B. مَارَنَچِه mârânaçi himmat die Absicht zu tödten.

Das Nomen agentis (اسم فاعل).

Dieses entsteht durch Aufügung von وُول vûl an das nom. actionis bei دِيْن dyun und den ähnlichen (vgl. S. 311 Anmerkng.), daher دِيْنوُول dina-vûl Geber, كِهِنوُول khina-vûl Esser (auch كِهِنَهوُول geschrieben), pl. دِيْنوَال dinavâli, كِهِنوَال khinavâli; fem. دِيْنوَاچِن dinavâjan, pl. دِيْنوَاچِنِه dinavâjini; bei allen andern Verben fällt der ausl. Vokal a des nom. act. aus, also سُوژُن sûzun schicken, سُوژَنوُول u. s. w.

Ein zweites nom. ag. wird durch Anfügung von اُون = avun an das Verbalthema gebildet, z. B. سُوژُن sûzun, Verbalthema سُوژ sûz, سُوژَوُون sûz-avun, f. سُوژَوَان sûz-avan, pl. سُوژَوَانِي sûz-avani, f. سُوژَوَانِيَه sûzavanih. — دِيْن dyun und die ähn-

lichen (S. 311 Anm.) schieben ein euphon. *v* vor *avun* ein, also *dyun*, Verbalstamm *di*, *di-v-avun*.

Beide nomina ag. haben auch Futur-Bedeutung, z. B. *yun* kommen, *yivavun* einer, der kommen wird = bestimmt ist zu kommen, kommen soll.

Der Infinitiv (مصدر).

Dieser kann als Subjekt gebraucht werden, z. B. *gac̣hēn* *gatshun chu zarūr* das Gehen ist nothwendig. Er hat auch eine Femininform auf *añi*; sie wird gebraucht 1) wenn das Objekt ein Femininum ist, z. B. *hukum karun*, aber *naḍar* (f.) *karañi*; 2) nach *lagun* in der Bedeutung „anfangen zu“, *tagun* „im Stande sein“, also als Ergänzung solcher unvollständigen Verben, z. B. *tami lug dapañi* er fing an zu sprechen.

Der Imperativ (امر حال).

Die 2. Person Sing. ist zugleich die Wurzel des Verbs oder der Verbalstamm, z. B. *karun* machen *kar*. Eine zweite Form des Imperativs ist die sogenannte Höflichkeitsform, z. B. *karun*, *kar-ta*. Die Negation ist *ma*.

Die Participia.

1) Part. praes. act. (صيغه حالیه) a) auf *ân*, z. B. *sûzun* *sûzân*; dieses Partic. ist indeklinabel und wird gebraucht a) meistens in Verbindung mit den Hilfs-

zeitwörtern چہ cha und آسن âsun „sein“, z. B. سوزان sūzân chus ich bin schickend = ich schicke, سوزان sūzân ūsus ich war schickend = ich schickte; β) selbständig, besonders als nomin. u. acc. nach Verben wie وچهن vuchun sehen, z. B. تَم وچھه پکان tami vuch pakân von ihm wurde er gehen gesehen, تَم وچهن یوان tim vuchan yivân sie werden ihn kommen sehen; γ) häufig verdoppelt, z. B. پکان پکان pakân pakân fort und fort (immer weiter) gehend; b) auf ت = it (zuständlich) bei intransitiven Verben in Verbindung mit چہ cha und آسن âsun, z. B. شَنِکِت اوس shungit ūs er war schlafend = er schlief.

2) Partic. perf. (passivisch bei transitiven Verben, act. bei intransitiven, اسم مفعول) a) auf مُت mut, z. B. سوزُن sūzun schicken سُوزْمُت sūzmut geschickt; pl. مَتِ mati, f. s. مَیج mats; p. مَیجَه matsa; viele Verba haben in diesem Partic. Unregelmässigkeiten; diese sind dieselben wie bei dem Aor. und werden dort aufgeführt werden; b) auf ت = it¹⁾ (zuständlich), z. B. لَکِھِت چہ likhit chu es ist geschrieben = es steht geschrieben.

3) Partic. fut. act. auf وُول vûl und اَوُن avun; dieses ist oben besprochen worden; beide kommen auch in Verbindung mit چہ cha und آسن âsun vor.

1) Diese Form auf ت = it dürfte mit dem Absolutiv identisch sein.

Das Absolutiv (ماضى معطوف).

Die Endung ist $\text{ت} = \text{it}$; sie tritt an das Verbalthema, z. B. کَرُنْ karun, کَر kar کَرِتْ karit. Das Absolutiv hat je nach dem Zusammenhang, wie im Sanskrit, aktive oder passive Bedeutung. Regelmässig wird es nach folgenden Verben gefunden: هَکُنْ hikun können, گَچَھُنْ gatchun gehen = eben, so eben, sofort; مُکَلْنْ mukalun aufhören zu; namentlich aber bei چَھُنْ chunun werfen, z. B. تَرَاوِتْ trāvit wegwerfen, کَڈِٹْ kaḍiṭh austreiben, تساٹِٹْ tsatṭiṭh abhauen, کَھِتْ khit auffressen u. s. w. (Vergl. auch part. perf. act. 1^a und pass. b.)

Der Precativ

drückt eine Bitte und Aufforderung aus, wohl nur in der 2. und 3. Person gebräuchlich; die Endung ist زِ zi, welche mit Bindevokal $= i$ angeknüpft wird, z. B. کَرُنْ karun کَرِزِ karizi; mit dem Zusatz هَ hi hat er conditionale Bedeutung, z. B. کَرِزِہَ karizihi du solltest —, hättest sollen machen; دِزِہَ dizihī du solltest (hättest sollen) geben.

Der Optativ (ماضى تمنى)

drückt einen Wunsch aus; die Endung ist ہَ = aha, z. B. سُوزُنْ sūzun سُوزَہَ sūzaha. Bei دِیْنْ dyun und den ähnlichen tritt blos die Silbe ہَ ha an die 1. s. praes., z. B. یْنْ yun kommen, 1. s. praes. یِمَہَ yima, یِمَہَہَ yima-ha.

Der Optativ wird auch als Potentialis und mit آی ay „wenn“ als Conditionalis gebraucht.

Bildung der Tempora und Personen.

Im Activum sind einfache und zusammengesetzte Tempora zu unterscheiden. Ausser dem Imperativ praes. (امر حال) und dem Optativ praes. (ماضي تمنا) gibt es nur zwei einfache Zeiten, das Praesens indefinitum oder Futurum (مضارع) und den Aorist, die erzählende Form (ماضي مطلق).

Das Präsens indefinitum oder Futurum hat folgende Endungen:

sg.	1.	a	pl.	av
	2.	ak		iv
	3.	ih		an

Der Aorist, welcher passivisch behandelt wird (s. unten), hat folgende Endungen:

Subjekt			Subjekt			
m. s.		f. s. mf. p.	m. s.		f. s. mf. p.	
sg.	1.	u	i	pl.	u	i
			a			a
	2.	ut	it		ŭva	iva
			at			ava
	3.	u	i		u	i
			a			a

Die zusammengesetzten Tempora sind:

Praes. definitum (حال) = partic. praes. act. + praes. des Hilfszeitworts چَه cha „sein“.

Imperfectum (ماضي استمراري) = part. praes. act. + imperf. des Hilfszeitworts آسن asun „sein“.

Perfectum (ماضي قريب) = partic. perf. pass. + praes. des Hilfszeitworts چَه cha (passivisch konstruirt).

Plusquamperfectum (ماضى بعيد) = partic. perf. pass. + imperf. des Hilfszeitworts آسُن āsun (passivisch konstruiert).

Futurum periphrasticum = partic. fut. act. + Hilfszeitwort چَهه cha, z. B. گَرَوُن چَهه karavun chu er ist im Begriffe zu machen.

Der Dubitativ (ماضى شكیه) = partic. perf. pass. + Dubitat. v. آسُن āsun; der Optativ oder Conditionalis perf. = partic. perf. pass. + Optativ oder Cond. v. آسُن āsun und der Imperativ imperfect. = partic. praes. act. + Imperativ v. آسُن āsun sind in Mp. aufgeführt, doch habe ich bis jetzt keine Belege dafür.

Die passiven Tempora sind sämtlich zusammengesetzt (siehe unten Passiv).

Vor Aufführung der Paradigmata sind die Personalnomina (mit Ausnahme der Genetive, Locative und Ablative) und die auf sie bezüglichen Suffixe zu behandeln.

1.		2.	
Nominativ		Dativ	
Personalpr.	Suffix	Personalpr.	Suffix
1. بُ bu ich	س s	مِ mi mir	م m
	م m		
2. تَه tea du	ك k	تِه tai dir	ی y
3. سَه su er	{ ن n س s	تَس tas ihm	س s
سَه su sie		.	.
تِه ti es	—	—	—

Nominativ			Dativ		
Personalpr.		Suffix	Personalpr.		Suffix
1. اِس wir		—	اِسِه asih uns		—
2. تِه tuhi ihr		وَ va	تِه tuhi euch		وَ va
3. تِم tim sie (m.)		ك k	تِمن timan ihnen		ك k
تِه ima (f.)		ك k	, ,		, ,
3.			4.		
Accusativ			Instrumentalis		
Personalpr.		Suffix	Personalpr.		Suffix ¹⁾
1. مِ mi mich		م m	مِ mi von mir		م m
2. تِه tsi dich		ت t	تِه tsi von dir		ت t
3. سِ su ihn		ن n	تِم tami von ihm		ن n
, sie		س s	تِه tamih von ihr		ن n
تِه ti es		—			
1. اِسِه asih uns		—	اِسِه asih von uns		—
2. تِه tuhi euch		وَ va	تِه tuhi von euch		وَ va
3. تِم tim sie		ك k	تِمو timav von ihnen		ك k
تِه ima (f.)		ك k	, ,		, ,

Bemerkung über die Suffixe.

Es muss als eine Eigenthümlichkeit des Kaschmir'schen Sprachgebrauchs bemerkt werden, dass sämtliche Suffixe relative sind d. h. sich auf ein vorausgehendes oder folgendes Nomen oder Pronomen beziehen, sonach eigentlich pleonastisch stehen; so sagt der Kaschmirer nicht „den Mann tödte“,

1) Vergl. unten das Perfectum.

sondern „den Mann tötete-ihn oder tötete-ihn den Mann“; nicht „dir werde ich geben“, sondern „dir ich werde geben-dir“; daher بَلَرَاوَك تِم بُ bu balrāvāk tim ich werde sie-heilen sie (caus. v. بَلَن balun gesund sein); aber auch بَلَرَاوَن بُ bu balrāva-n ich werde ihn heilen (mit Ergänzung von سَ su aus dem Vorhergehenden). Bezüglich der Anknüpfungsweise der Suffixe ist folgendes zu beachten:

1. Einfache Tempora:

- a) finales ṣ h ist bloss graphisches Zeichen, somit als nicht vorhanden zu betrachten;
- b) consonantisch auslautende Formen werden durch Bindevokale (a , u) angeknüpft, wobei ك k zu ṣ h wird;
- c) av wird av û und iv wird yû ;
- d) t wird th ;
- e) aus uva-va wird ûva , aus ûva-n wird ûn , aus avava wird âva ;
- f) uvas wird ûs , $\text{uvam} = \text{ûm}$, $\text{uvak} = \text{ûk}$;
- g) anan wird an tas , resp. das Pronomen wird isolirt;
- h) kommt zu an noch ein Suffix, so wird ûn , z. B. dima-n , dimûn-a-va^1).

1) In den Formen wie drâyih kann statt drâyis

drâs eintreten (Np. p. 13, 26 [Matth.]).

2. Zusammengesetzte Tempora:

In diesen werden die Suffixe an die Hilfszeitwörter in obiger Weise angeknüpft; z. B. چُهَسَن chus-a-n (ihn).

Im Aorist, Perfect, Plusquamperfect kommen Doppel-Suffixe vor (s. Aorist): das eine Suffix ist das Instrumental-suffix, das andere das Nominativ-, Dativ- oder Accusativ-Suffix.

Beispiele:

Nominativ-Suffixe: 1. a) س s: praes. 1. s. چُهَس bu chu-s

ich bin; aor. 1. s. بُه كِهْوَجَس bu khûtsu-s ich fürchtete;

بُه چِه ترُوْتِهَس tsi trûv(ü)th-a-s bu von dir wurde

ich verlassen¹⁾; (بُه) رُوَس (تُه) (tuhi) ruṭva-s (hu)

ich wurde von euch ergriffen¹⁾.

b) م m: aor. 2. p. تِه سُوَزَم tuhî sûzva-m bu
von euch wurde ich geschickt¹⁾.

2. ك k: praes. 2. s. چِهك tsa chu-k du bist; aor. 2. s.

چِه كِهْوَجَك tsa khûtsu-k du fürchtetest.

3. a) ن n: aor. 2. s. تِه سُوَزَن tuhî sûzva-n su
von euch wurde er geschickt¹⁾.

b) س s: aor. 3. s. يُس تِمَو مُل كُرُس yus timav mul
kuru-s welcher von ihnen gekauft wurde = welchen sie
kauften.

1) Andere nennen das ein Accusativ-Suffix: von dir du hast
mich verlassen (!); von euch ihr schicktet mich (!); von ei
schicktet ihn (!). Cf. Np. 27, 46, 21, 15; 27, 9; 26, 15 (M)

4. *va*: praes. 2. p. *چھوہ* *chi-va* ihr seid; aor. *تہ کھوجوہ* *tuhī khûts-va* ihr fürchtetet.

5. *k*: praes. 3. p. *تہ چھک* *tim chi-k* sie sind.

Dativ-Suffixe: 1. *m*: impt. 2. s. *دیم* *di-m* gib mir.

2. *y*: praes. 1. s. *دیمی* *dima-y* ich gebe dir.

3. *s*: praes. 1. s. *گرس* *kara-s* ich mache ihm.

4. *k*: praes. 1. s. *سوزک* *sûza-k* ich schicke ihnen.

Accusativ-Suffixe: 1. *m*: impt. 2. p. *سوزیوم* *sûzyû-m* schicket mich.

2. *t*: praes. 1. s. *بہ کرت* *bu kara-t* ich mache dich.

3. *n*: praes. 1. s. *بہ مارن* *bu mârā-n* ich tödte ihn.

4. *s*: praes. 3. p. *تہ کرتس* *tim karan-a-s* sie machen ihn.

5. *va*: praes. 1. s. *بہ ماروہ* *bu mârōh* ich tödte euch.

6. *k*: praes. 1. s. *بہ مارک* *bu mârak* ich tödte sie.

Unterschied des Accusativ-Suffixes *n* von *s*¹⁾.

s s. st. *n* n (acc.) 1) in den Formen, welche ausgehen
a) auf i, z. B. *مارس* *mâris* er tödtet ihn (von *مارہ* *mârī* +
س s); *چلیس* *tsalis* sie flohen ihn (von *چلی* *tsali* + *س* s);

1) Elmalie: *n* n is the enclitic form of the singular objective case, masculine and feminine (also „ihn, sie“), of the third personal pronoun, and also of the case of the agent of the third personal pronoun singular number; *s* s is the enclitic form of the nominative and accusative singular of the first personal pronoun and also of the dative and accusative singular of the third personal pronoun. Die obigen Bemerkungen bedürfen noch der Begründung und Erweiterung.

b) auf *an*, z. B. *صَلِبِيه دِنَس* saliba din-as *صَلِبِيه حَوَالَه* saliba ladan-as sie werden ihn kreuzigen, oder *كَرَنَس* havāla karan-as sie werden ihn überantworten; 2) im nor. 3. s. *كُرُس* kuru-s er machte ihn zum Unterschied von *كُرُن* kurun(?); 3) wenn ein praedic. im fem. folgt (?), z. B. *هَوْنُوشَكَه ط* hūnivushka jam' kariv ta gandyū-s gyaqi sammelt das Unkraut und bindet es zu Bündeln.

Die Hilfszeitwörter.

1) Das defektive *چَه* cha „sein“.

		positiv		negativ
sg.	1.	m. <i>چُهَس</i> chus ich bin	u. s. w.	<i>چُهَس نَه</i> chus na
		f. <i>چَهَس</i> chas		<i>چَهَس نَه</i> chas na
	2.	m. <i>چُهَك</i> chuk		<i>چُهَك نَه</i> chuk na
		f. <i>چَهَك</i> chak		<i>چَهَك نَه</i> chak na
	3.	m. <i>چُهَه</i> chu		<i>چُهَه نَه</i> chuna
		f. <i>چَهَه</i> cha		<i>چَهَه نَه</i> chana
pl.	1.	m. <i>چُهَه</i> chi		<i>چُهَه نَه</i> china
		f. <i>چَهَه</i> cha		<i>چَهَه نَه</i> chana
	2.	m. <i>چُهَهَوَه</i> chiva		<i>چُهَهَوَه نَه</i> chiva na
		f. <i>چَهَهَوَه</i> chava		<i>چَهَهَوَه نَه</i> chava na
	3.	m. <i>چُهَه</i> chi		<i>چُهَه نَه</i> china
		f. <i>چَهَه</i> cha		<i>چَهَه نَه</i> chana

	interrogativ	negativ-interrogativ
sg.	1. { m. چہسا chusâ f. چہسا chasâ	چہسنا chusnâ
		چہسنا chasnâ
	2. { m. چہکا chukâ f. چہکا chakâ	چہک نا chuk na
		چہک نا chak nâ
	3. { m. چہا chuâ f. چہا chaâ	چہنا chunâ
		چہنا chanâ
pl.	1. { m. چہا chiâ f. چہا chaâ	چہنا chinâ
		چہنا chanâ
	2. { m. چہوا chivâ f. چہوا chavâ	چہو نا chiva nâ
		چہو نا chava nâ
	3. { m. چہا chiâ f. چہا chaâ	چہنا chinâ
		چہنا chanâ

Vor sämtlichen Formen sind die Personalpro-
nomina 1 (p. 317) zu setzen; also چہس بُ bu chus
ich bin u. s. f.

Bemerk. Np. 3. s. f. gewöhnlich چہہ; 1. s. m. auch چہس;
chus; 3. p. f. gewöhnlich چہہ; 1. 2. s. auch چہسہ;
1. u. 2. s. fragend auch چہسہ, چہہ u. s. f.

2) آسُن āsun sein.

Imperativ (negat. مَ ma).

vorübergehend

	ag.	pl.
2.	{ آس ās	آسِو āsiv
3.	{ آسِن āsin	آسِن āsin

dauernd

	ag.	pl.
2.	{ آس ās	آسان āsān āsiv
3.	{ آسان āsān āsin	آسان āsān āsin

Höflichkeitsform: s. 2. آستد āsta, 3. آستِن ās-i-tan;

p. 2. آستو āsta-v, 3. آستِن ās-i-tan.

Nom. act. آسان āsān Infinitiv آسُن āsun f. آسَن āsān.

Participia.

Pres. آسان āsān, آستد āsta, آستِن ās-i-tan, آستو āsta-v, آستِن ās-i-tan.

Imper. آستد āsta, آستِن ās-i-tan, آستو āsta-v, آستِن ās-i-tan.

Part. pres. آسان āsān, آستد āsta, آستِن ās-i-tan, آستو āsta-v, آستِن ās-i-tan.

Part. fut. آسان āsān, آستد āsta, آستِن ās-i-tan, آستو āsta-v, آستِن ās-i-tan.

Part. perf. آسان āsān, آستد āsta, آستِن ās-i-tan, آستو āsta-v, آستِن ās-i-tan.

Indicativ.

praes. def. چُھس آسان âsân chus u. s. w.; praes. indef.
 = fut. (s. unten); imperfect. آسان اُوُسُs âsân ûsus u. s. w.
 (s. aor. unten); perf. چُھس آسمُت âsmut chus u. s. w.;
 plusquamperf. آسان اُوُسُs آسمُت âsmut ûsus u. s. w. (s. aor. unten);
 fut. ex. آسمُت آسہ âsmut âsa (s. aor.).

aorist.

	sg.		pl.
1.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. اُوُسُs ûsus} \\ \text{f. آسہ âsas} \end{array} \right.$		$\left\{ \begin{array}{l} \text{آسِ âsi} \\ \text{آسہ âsa} \end{array} \right.$
2.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. اُوُسُك ûsuk} \\ \text{f. آسَك âsak} \end{array} \right.$		$\left\{ \begin{array}{l} \text{آسِوہ âsiva} \\ \text{آسَوہ âsava} \end{array} \right.$
3.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. اُوُس ûs} \\ \text{f. آس âs} \end{array} \right.$		$\left\{ \begin{array}{l} \text{آسِ âsi} \\ \text{آسہ âsa} \end{array} \right.$

futur.

	vorübergehend			dauernd
	sg.	pl.		
1.	آسہ âsa	آسَو âsav	$\left\{ \begin{array}{l} \text{آسان آسہ âsân âsa u. s. w.} \end{array} \right.$	
2.	آسَك âsak	آسِو âsiv		
3.	آسِہ âsih	آسان âsan		

Dubitativ.

— — — —

Optativ und Conditionalis.¹⁾

		praes.	
		sg.	pl.
		1. آسَهِه āsaha	آسَهِو āsahav
		2. آسَهِك āsahak	آسَهِو āsihiv
		3. آسَهِه āsihi	آسَهِن āsahan
		perf.	
sg.	m. {	1. آسَمُت آسَهِه āsmut āsaha	
	f. {	آسَمَتِ آسَهِه āsmats āsaha u. s. w.	
pl.	m. {	1. آسَمَتِ آسَهِو āsmati āsahav	
	f. {	آسَمَتِ آسَهِو āsmatsah āsahav u. s. w.	

Precativ 2. s. p. آسَهِه āsihi. Absolutiv آسَهِت āsit.

3) يَون yun kommen.

		Imperativ	
		vorübergehend	dauernd
sg.	pl.	يُؤن yūn	يُؤن yūn
2. s. p.	2. s. p.	يُؤن yūn	يُؤن yūn
3. s. p.	3. s. p.	يُؤن yūn	يُؤن yūn

Höflichkeitsform.

	sg.	pl.
2.	يَتِ yi-ta	يِيَتُو yiy-i-tav
3.	يِيَتَن yiy-i-tan	يِيَتَن yiy-i-tan

Nom. act. يِنَه yina. Inf. يُون yun, f. يِنِه yiñi.

Participia.

praes. يَوَان yivân; perf. آمَت âmut, f. آمِچ âmats, pl. آمَت âmati, f. آمِچہ âmatsa; fut. يَوُون yivavun, f. يَوَوَن yivavan, pl. يَوَوَن yivavani, f. يَوَوَنہ yivavañi. Nom. ag. يَنَوُول yinavul, f. يَنَوَاجَن yinavâjan, pl. يَنَوَال yinavâli, f. يَنَوَاجِنہ yinavâjini.

Indicativ.

praes. definit. يَوَان چَہس yivân chus; praes. indef. = fut.; imperf. يَوَان اَوُسس yivân ûsus; perf. آمَت چَہس âmut chus; plusqpf. آمَت اَوُسس âmut ûsus.

Das plusqpf. hat eine Nebenform, die ich nach Mp. hierher setze:

	sg.	pl.
1.	m. آيُوس ayûs (آياس ayâs)	آيِي ayiy
	f. آيِيس ayîs	آيِيہ ayî

	sg.	pl.
2. {	m. آيُوكَ âyûk (اِيَاكَ âyâk)	آيِيُوكَ âyiva
	f. آيِيَكُ âyak ¹⁾	آيِيِيُوكَ âyiva ¹⁾
3. {	m. آيُورُ âyûv (آيَاوِ âyâv)	آيِيُ âyî
	f. آيِيُ âyi	آيِيِيُ âyi

	sg.	aorist.	pl.
1. {	m. آس âs		آی ây
	f. آیس âyas		آیه âyi
2. {	m. آك âk		آَوَ âva
	f. آِكُ âyak		آِيَوَ âyiva
3. {	m. آو âv		آی ây
	f. آیه ³⁾ âyi		آیه âyi

	vorübergehend	futur.	dauernd
sg.			
pl.			
1.	يِمَ yima	يِمَو yimav	يَوَانِ آسَه yivân âsa u. s. w.
2.	يِكُ yik	يِيَو yiyiv	
3.	يِيَه yiyi	يِن yin	

Die eingeschlossenen Formen nach Ns.

1) Nur die mit ¹⁾ versehenen sind vokalisiert; man erwartet آيِيَكُ âyîk st. آيِيَكُ âyak (ausgesprochen âyêk).

2) Mp. آِي .

fut. exact.

1. sg. آمت آسه āmut āsa f. آمچ آسه āmats āsa

1. pl. آمچ آسه āmati āsav f. آمچ آسه āmatsa āsa u. s. w.

Dubitativ.

— — —

Optativ und Conditionalis (irreal).

praes.

sg.

pl.

1. یمہ yimaha

یمہ yimahav

2. یمہ yihak

یمہ yiyihiv

3. یمہ yiyihi

یمہ yihan

perf.

آمت آسه āmut āsaha u. s. w.

—

Precativ 2. s. p. یمہ yiyizihi

Absol. یت yit.

4) گچھن gatshun (geben) werden.

Auch dieses Verbum wird häufig als eine Art Hilfszeitwort gebraucht; doch sollen hier nur die Formen aufgeführt werden, welche von آسُن āsun abweichen.

Partic. perf. گومت gūmut, f. گامچ gāmats, p. گامت گامتی gāmatsi, f. گامچ گامچا gāmatsa.

aorist.		
	sg.	pl.
1.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. گُس} \text{ gūs (کس} \text{ gās)} \\ \text{f. گیس} \text{ gayas} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{گی} \text{ gay} \\ \text{گیه} \text{ gayi} \end{array} \right.$
2.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. گُک} \text{ gûk (کک} \text{ gāk)} \\ \text{f. گیک} \text{ gayak} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{گوه} \text{ gava}^1) \\ \text{گیوه} \text{ gayiva} \end{array} \right.$
3.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. گو} \text{ gav} \\ \text{f. گیه} \text{ (Mp. کی} \text{ gayi}^1) \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{گی} \text{ gay} \\ \text{گیه} \text{ gayi} \end{array} \right.$

plusquamperf.²⁾ (Nebenform).

	sg.	pl.
1.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. گُوس} \text{ gayûs (کاس} \text{ gayâs)} \\ \text{f. گِیس} \text{ gayis} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{گیی} \text{ gayiy} \\ \text{گییه} \text{ gayi}^3) \end{array} \right.$
2.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. گُوک} \text{ gayûk (کاک} \text{ gayâk)} \\ \text{f. گِیک} \text{ gayik} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{گییوه} \text{ gayiva} \\ \text{گییه} \text{ gayiva}^3) \end{array} \right.$
3.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{m. گُوو} \text{ gayûv (کاو} \text{ gayâv)} \\ \text{f. گِیه} \text{ gayi}^3) \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{گیی} \text{ gayiy (gayây)} \\ \text{گییه} \text{ gayi (gayâye)}^3) \end{array} \right.$

Die eingeschlossenen Formen nach Ns.

1) Nur diese Formen in Mp. vokalisiert.

2) Keine Form in Mp. vokalisiert.

3) Mp. گیی, گییوه, گیییه.

Transitive Verba.

Activum.

primitivum

causativum

سُوزُن sūzun schicken

مَارَنَآوُن māranāvun tödten lassen

Imperativ.

sg.

2. سُوز sūz سُوزَتَه sūz-ta

3. سُوزِن sūzin سُوزَتِن sūz-i-tan

مَارَنَآو mārānāv مَارَنَآوَتَه mārānāv-ta

مَارَنَآوِن mārānāvin مَارَنَآوَتِن mārānāvitan

pl.

2. سُوزِو sūziv سُوزِتَو sūz-i-tav

3. سُوزِن sūzin سُوزَتِن sūz-i-tan

مَارَنَآوِو mārānāviv مَارَنَآوِوَتَو mārānāvitav

مَارَنَآوِن mārānāvin مَارَنَآوِوَتِن mārānāvitan

dauernd.

سُوزَانِآس sūzān as u. s. w.

مَارَنَآوَانِآس mārānāvān ās u. s. w. (vergl. آسُن āsun)

Nom. act.

سُوزَنَه sūzana

مَارَنَآوَنَه mārānāvāna

Infinitiv.

سُوزُن sūzun f. سُوزَنَه sūzañi

مَارَنَآوُن mārānāvun f. مَارَنَآوَنَه mārānāvāñi.

Participia.

praesens act.

سُوزَان sūzān

مَارَنَاوَان mārānāvān

perfect pass.

سُوزْمُت sūzmut

مَارَنُومُت mārānūmut

f. سُوزْمِج sūzmats

مَارَنَاوَمِج mārānāvimate

p. سُوزْمِيت sūzmati

مَارَنَاوَمِيت mārānāvimati

f. سُوزْمَتَا sūzmatas

مَارَنَاوَمَتَا mārānāvimates

futur act.

سُوزَوُن sūzavun

مَارَنَاوَوُن mārānāvavun

f. سُوزَوَان sūzavan

مَارَنَاوَوَان mārānāvavan

p. سُوزَوَانِي sūzavani

مَارَنَاوَوَانِي mārānāvavani

f. سُوزَوَانِي sūzavāni

مَارَنَاوَوَانِي mārānāvavāni

Nom. ag.

iii. سُوزَانْوُل sūzanvûl

مَارَنَاوَنْوُل mārānāvanvûl

f. سُوزَانْوَاچَن sūzanvâjan

مَارَنَاوَنْوَاچَن mārānāvanvâjan

p. iii. سُوزَانْوَالِي sūzanvâli

مَارَنَاوَنْوَالِي mārānāvanvâli

f. سُوزَانْوَاچَانِي sūzanvâjîni

مَارَنَاوَنْوَاچَانِي mārānāvanvâjîni

Indicativ.

praesens definitum.

سُوزَان چَهِس sūzān ches u. s. w.

مَارَنَاوَان چَهِس mārānāvān ches

praesens indefinitum = futur.

imperfectum.

سُوزَان اُوسُس sūzân ūsus u. s. w.

مَارَنَآوَان اُوسُس māranāvân usus

perfectum.

Eine aktive Form fehlt; sie wird durch die passivische Konstruktion mit dem Partic. perf. pass. und dem Praesens des Hilfszeitwortes چہ cha ersetzt, wesshalb das Personalpronomen in den Instrumentalis (p. 318) und das Objekt in den Nominativ zu stehen kommt. Das Perfektum kann auf dreierlei Weise gegeben werden: a) mit dem Personalpronomen im Instrumentalis und dem Partic. perf. pass. mit چہ cha; b) mit dem Personalpronomen im Instrumentalis und dem Partic. perf. pass. in Verbindung mit چہ cha und Wiederholung des Personalpronomens durch das entsprechende Suffix (s. pag. 318¹⁾); c) ohne Personalpronomen nur mit dem Perf. pass. in Verbindung mit چہ cha und Suffix. Der Unterschied der genannten Bildungen wird bei dem Aorist besprochen werden.

plusquamperfectum.

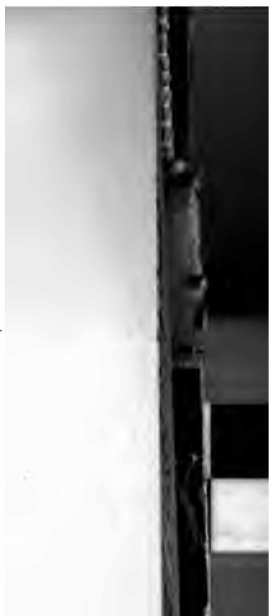
Dieses wird ebenso wie das Perfectum mit Benützung des Aor. des Hilfszeitwortes آسُن āsun behandelt.

1) Mit Ausnahme der 1. pl., welche suffixlos ist.

Perfect.
1 Subject (ein Nomen).

	1.	m.	plural	f.
1. a. <i>mir ist geschickt</i> a. <i>mir ist geschickt</i> a. <i>mir ist geschickt</i>	me sūzmat̃ chē-m mi sūzmat̃ cha-m	me sūzmat̃ chē-m mi sūzmat̃ chi-m		me sūzmat̃sa chē-m mi sūzmat̃sa cha-m
b. <i>mir ist geschickt</i> b. <i>mir ist geschickt</i> b. <i>mir ist geschickt</i>	me sūzmat̃ chē-m mi sūzmat̃ cha-m	me sūzmat̃ chē-m mi sūzmat̃ chi-m		me sūzmat̃sa chē-m mi sūzmat̃sa cha-m
c. <i>mir ist geschickt</i> c. <i>mir ist geschickt</i> c. <i>mir ist geschickt</i>	me sūzmat̃ chē-m mi sūzmat̃ cha-m	me sūzmat̃ chē-m mi sūzmat̃ chi-m		me sūzmat̃sa chē-m mi sūzmat̃sa cha-m
2. a. <i>der Mann ist geschickt</i> a. <i>der Mann ist geschickt</i> a. <i>der Mann ist geschickt</i>	tsi sūzmat̃ chū-t tsi sūzmat̃ cha-t	tsi sūzmat̃ chī-t tsi sūzmat̃ chi-t		tsi sūzmat̃sa chū-t tsi sūzmat̃sa cha-t
b. <i>der Mann ist geschickt</i> b. <i>der Mann ist geschickt</i> b. <i>der Mann ist geschickt</i>	tsi sūzmat̃ chū-t tsi sūzmat̃ cha-t	tsi sūzmat̃ chī-t tsi sūzmat̃ chi-t		tsi sūzmat̃sa chū-t tsi sūzmat̃sa cha-t
c. <i>der Mann ist geschickt</i> c. <i>der Mann ist geschickt</i> c. <i>der Mann ist geschickt</i>	tsi sūzmat̃ chū-t tsi sūzmat̃ cha-t	tsi sūzmat̃ chī-t tsi sūzmat̃ chi-t		tsi sūzmat̃sa chū-t tsi sūzmat̃sa cha-t

1) Von mir ist geschickt z. B. der Mann = ich habe den Mann geschickt.

Burhard: Das Verbum der Kāṣmīrī-Sprache.

1887. <i>Philos.-philol. u. hist. Cl. 3.</i> es ist geschieht worden 28	von ihm 1. von uns 2.	a. ¹⁾ تَم سُوزْمَت چِهه tami sūzmut chu	a. ¹⁾ تَم سُوزْمِچ چِهه tami sūzmatṣ cha	a. ¹⁾ تَم ²⁾ سُوزْمَت چِهه tami sūzmati chi	a. ¹⁾ تَم سُوزْمَتچِه چِهه tami sūzamatsa cha
		b. —	—	—	—
		سُوزْمَت چِهِن	سُوزْمِچ چِهِن	سُوزْمَت چِهِن	سُوزْمَتچِه چِهِن
		c. sūzmut chu-n	sūzmatṣ cha-n	sūzmati chi-n	sūzamatsa cha-n
		a. اَسِه سُوزْمَت چِهه	اَسِه سُوزْمِچ چِهه	اَسِه سُوزْمَت چِهه	اَسِه سُوزْمَتچِه چِهه
		asih sūzmut chu	asih sūzmatṣ cha	asih sūzmati chi	asih sūzamatsa cha
		b. —	—	—	—
		c. —	—	—	—

1) تَم tamih von ihr. 2) Eigentlich سُوزْمَت sūzimati.

singular

m

f.

نه سوزمچ جههوه نه سوزمت جههوه
tuh sūzmata chu-vu tuh sūzmut chu-vu

سوزمچ جههوه سوزمت جههوه
sūzmata chu-vu sūzmut chu-vu

تیمو سوزمچ جههوه تیمو سوزمت جههوه
timav sūzmata chu timav sūzmut chu

سوزمچ جهك سوزمت جهك
sūzmata chu-k sūzmut chu-k

سوزمچ جههوه

سوزمچ جههوه

سوزمچ جههوه

plural

m.

f.

تِه سُوْرَمَتِ چِهَوَ

tūhi sūzmati chi-va

—

سُوْرَمَتِ چِهَوَ

sūzmati chi-va

تِمو سُوْرَمَتِ چِه

timav sūzmati chi

سُوْرَمَتِ چِهَك

sūzmati chi-k

تِه سُوْرَمَتِ چِهَوَ

tūhisūzamatsacha-va

—

سُوْرَمَتِ چِهَوَ

sūzamatsa cha-va

تِمو سُوْرَمَتِ چِه

timav sūzamatsa cha

—

سُوْرَمَتِ چِهَك

sūzamatsa cha-k

		von mir	von dir	von ihm
			geschickt worden	
ich bin	m.	—	1) جِه بُه سُوزْمُتْ چَهس tsi bu sūzmut chu-s	2) تَم بُه سُوزْمُتْ چَهس tami bu sūzmut chu-s
	f.	—	جِه بُه سُوزْمِچ چَهس tsi bu sūzmats cha-s	تَم بُه سُوزْمِچ چَهس tami bu sūzmats cha-s
du bist	m.	مِه جِه سُوزْمُتْ چَهك mi tsa sūzmut chu-k	—	تَم جِه سُوزْمُتْ چَهك tami tsa sūzmut chu-k
	f.	مِه جِه سُوزْمِچ چَهك mi tsa sūzmats cha-k	—	تَم جِه سُوزْمِچ چَهك tami tsa sūzmats cha-k
er ist sie ist	m.	مِه سُه سُوزْمُتْ چَهه mi su sūzmut chu	جِه سُه سُوزْمُتْ چَهه tsi su sūzmut chu	تَم سُه سُوزْمُتْ چَهه tami su sūzmut chu
	f.	مِه سُه سُوزْمِچ چَهه mi tsa sūzmats cha	جِه سُه سُوزْمِچ چَهه tsi su sūzmats cha	تَم سُه سُوزْمِچ چَهه tami su sūzmats cha

1) ich bin von dir geschickt worden = du hast mich geschickt u. s. w. 2) تَمه tamih von ihr.

von mir

von dir

geschickt worden

1.	m.	—	چه آس سُوْزَمَتِ چِهه
		—	tsi asi sūzmati chi
2.	f.	—	چه آس سُوْزَهَجَه چِهه
		—	tsi asi sūzamatsa cha
3.	m.	مِه تِه سُوْزَمَتِ چِهوه mi tuhi sūzmati chi-va	—
	f.	مِه تِه سُوْزَهَجَه چِهوه mi tuhi sūzamatsa cha-va	—
4.	m.	مِه تِم سُوْزَمَتِ چِهه mi tim sūzmati chi	چه تِم سُوْزَمَتِ چِهه tsi tim sūzmati chi
	f.	مِه تِمَه سُوْزَهَجَه چِهه mi tima sūzamatsa cha	چه تِمَه سُوْزَهَجَه چِهه tsi tima sūzamatsa cha

١) تَمِ اَسِ سُوْزَمَتِ جَهْه

tami asi sūzmati chi

تَمِ اَسِ سُوْزَهَجَّه جَهْه

tami asi sūzamatsa cha

تَمِ تِهْ سُوْزَمَتِ جَهْهَوَه

tami tuhi sūzmati chi-va

تَمِ تِهْ سُوْزَهَجَّه جَهْهَوَه

tami tuhi sūzamatsa cha-va

تَمِ تِمِ سُوْزَمَتِ جَهْه

tami tim sūzmati chi

تَمِ تِمَهْ سُوْزَهَجَّه جَهْه

tami tima sūzamatsa cha

		von uns	von euch	geschickt worden.	von ihnen
ich bin	m.	—	—	تِه بُو سُوزْمُت چَهس	تِمَو بُو سُوزْمُت چَهس
		—	—	tuhi bu sūzmut chu-s	timav bu sūzmut chu-s
	f.	—	—	تِه بُو سُوزْمِچ چَهس	تِمَو بُو سُوزْمِچ چَهس
		—	—	tuhi bu sūzmatš cha-s	timav bu sūzmatš cha-s
du bist	m.	اَسِه چَه سُوزْمُت چَهك	—	—	تِمَو چَه سُوزْمُت چَهك
		asih tsa sūzmut chu-k	—	—	timav tsa sūzmut chu-k
	f.	اَسِه چَه سُوزْمِچ چَهك	—	—	تِمَو چَه سُوزْمِچ چَهك
		asih tsa sūzmatš cha-k	—	—	timav bu sūzmatš cha-k
sie ist, er ist	m.	اَسِه سُو سُوزْمُت چَهه	تِه سُو سُوزْمُت چَهه	تِه سُو سُوزْمُت چَهه	تِمَو سُو سُوزْمُت چَهه
		asih su sūzmut chu	tuhi su sūzmut chu	—	timav su sūzmut chu
	f.	اَسِه سُو سُوزْمِچ چَهه	تِه سُو سُوزْمِچ چَهه	تِه سُو سُوزْمِچ چَهه	تِمَو سُو سُوزْمِچ چَهه
		asih su sūzmatš cha	tuhi su sūzmatš cha	—	timav su sūzmatš cha

wir sind

m.

—

f.

—

ihr seid

m.

أَسِيه تِه سُوزْمَتِ چِهَوَه

asih tuhi sūzmati chi-va

f.

أَسِيه تِه سُوزَمَتْسَا چِهَوَه

asih tuhi sūzamatsa cha-va

sie sind

m.

أَسِيه تِم سُوزْمَتِ چِهَه

asih tim sūzmati chi

f.

أَسِيه تِمَه سُوزَمَتْسَا چِهَه

asih tima sūzamatsa cha

von euch

von ihnen

geschickt worden

تُه اَسِ سُوْزَمَتِ چِهه

tuhi asi sūzmati chi

تُه اَسِ سُوْزَهَجَّه چِهه

tuhi asi sūzamatsa cha

—

—

—

—

تُه تِم سُوْزَمَتِ چِهه

tuhi tim sūzmati chi

تُه تِمَه سُوْزَهَجَّه چِهه

tuhi timav sūzamatsa cha

تِمَو اَسِ سُوْزَمَتِ چِهه

timav asi sūzmati chi

تِمَو اَسِ سُوْزَهَجَّه چِهه

timav asi sūzamatsa cha

تِمَو تُه سُوْزَمَتِ چِهوه

timav tuhi sūzmati chi-va

تِمَو تُه سُوْزَهَجَّه چِهوه

timav tuhi sūzamatsa cha-va

تِمَو تِم سُوْزَمَتِ چِهه

timav tim sūzmati chi

تِمَو تِمَه سُوْزَهَجَّه چِهه

timav tima sūzamatsa cha

Plusquamperfect.
I. Subject (ein Nomen).

		m.	singular	f.	m.	plural	f.
es war geschickt worden	von mir	1.	a. مِ سُوْرَمَتِ اُوْسُم	مِ سُوْرَمِچِ اَسَم	مِ سُوْرَمَتِ اَسِم	مِ سُوْرَهَمِچِ اَسَم	مِ سُوْرَهَمَتِ اَسَم
			mi sūzmut ūs-um	mi sūzmats âs-am	mi sūzmati âsi-m	mi sūzamatsa âsa-m	mi sūzamatsa âsa-m
			b. مِ سُوْرَمَتِ اُوْس	مِ سُوْرَمِچِ اَس	مِ سُوْرَمَتِ اَس	مِ سُوْرَهَمِچِ اَس	مِ سُوْرَهَمَتِ اَس
	von dir		mi sūzmut ūs	mi sūzmats âs	mi sūzmati âsi	mi sūzamatsa âsah	mi sūzamatsa âsah
			c. سُوْرَمَتِ اُوْسُم	سُوْرَمِچِ اَسَم	سُوْرَمَتِ اَسِم	سُوْرَهَمِچِ اَسَم	سُوْرَهَمَتِ اَسَم
			sūzmut ūs-um	sūzmats âsa-m	sūzmati âsi-m	sūzamatsa âsa-m	sūzamatsa âsa-m
	2.	a. چِ سُوْرَمَتِ اُوْسَت	چِ سُوْرَمِچِ اَسَت	چِ سُوْرَمَتِ اَسِت	چِ سُوْرَهَمِچِ اَس	چِ سُوْرَهَمَتِ اَس	چِ سُوْرَهَمَتِ اَس
			tsi sūzmut ūs-ut	tsi sūzmats âs-at	tsi sūzmati âsi-t	tsi sūzamatsa âsa-t	tsi sūzamatsa âsa-t
		b. —	—	—	—	—	—
		c. سُوْرَمَتِ اُوْسَت	سُوْرَمِچِ اَسَت	سُوْرَمَتِ اَسِت	سُوْرَهَمِچِ اَس	سُوْرَهَمَتِ اَس	سُوْرَهَمَتِ اَس
			sūzmut ūs-ut	sūzmats âs-at	sūzmati âsi-t	sūzamatsa âsa-t	sūzamatsa âsa-t

1) Von mir war geschickt z. B. der Mann = ich hatte den Mann geschickt u. s. w.

es war geschickt worden

von ihm

1.

a. قِم سُوزْمَت اُس
tami sūzmut ūs

b. —

c. سُوزْمَت اُسْن
sūzmut ūs-u-n

von uns

2.

a. اِسِه سُوزْمَت اُس
asih sūzmut ūs

b. —

c. —

singular

m.

f.

قِم سُوزْمَجِ اَس
tami sūzmats âs

—

سُوزْمَجِ اَسْن
sūzmats âs-an

اِسِه سُوزْمَجِ اَس
asih sūzmats âs

—

—

plural

m.

تَمِ سُوزَمَتِ آسِ
tami sūzmati asi

—

سُوزَمَتِ آسِنِ
sūzmati âsi-n

آسِہ سُوزَمَتِ آسِہ
asih sūzmati âsi

—

—

f.

تَمِ سُوزَهَجَّہ آسَہ
tami sūzamatsa âsah

—

سُوزَهَجَّہ آسِنِ
sūzamatsa âsa-n

آسِہ سُوزَهَجَّہ آسَہ
asih sūzamatsa âsah

—

—

es war geschickt worden

von euch

1.

a. تِه سُوْرَمَت اُوسُوَه
tuhi sūzmut ūsūva

تِه سُوْرَمَتِ آسُوَه
tuhi sūzmatš āsava

b. —

—

c. سُوْرَمَت اُوسُوَه
sūzmut ūsūva

سُوْرَمَتِ آسُوَه
sūzmatš āsa-va

von ihnen

2.

a. تِمَو سُوْرَمَت اُوس
timav sūzmut ūs

تِمَو سُوْرَمَتِ آس
timav sūzmatš ās

b. —

—

c. سُوْرَمَت اُوسُك
sūzmut ūs-uk

سُوْرَمَتِ آسُك
sūzmatš āsa-k

تِه سُوزَمَتِ آسَوَه
tuhi sūzmati âsi-va

سُوزَمَتِ آسَوَه
sūzmati âsi-va

تِمَو سُوزَمَتِ آسِ
timav sūzmati âsi

سُوزَمَتِ آسَك
sūzmati âsi-k

تِه سُوزَهَجَّه آسَوَه
tuhi sūzamatsa âsava

سُوزَهَجَّه آسَوَه
sūzamatsa âsa-va

تِمَو سُوزَهَجَّه آسَه
timav sūzamatsa asa

سُوزَهَجَّه آسَك
sūzamatsa âsa-k

Barthrud: Das Verbum der Kuguriti-Sprache.

II. Subject (ein Pronomen).

		von mir	von dir	von ihm
			geschickt worden	
ich war	m.	—	1) چِه بُ سُوْرْمُت اُوْسُ	2) تَم بُ سُوْرْمُت اُوْسُ
	f.	—	tsi bu sūzmut ūs-u-s	tami bu sūzmut ūs-u-s
du warst	m.	—	چِه بُ سُوْرْمِچِ آسُ	تَم بُ سُوْرْمِچِ آسُ
	f.	—	tsi bu sūzmut âs-a-s	tami bu sūzmats âs-a-s
er war	m.	مِه چِه سُوْرْمُت اُوْسُ	—	تَم چِه سُوْرْمُت اُوْسُ
	f.	mi tsa sūzmut ūs-u-k	—	tami tsa sūzmut ūs-u-k
sie war, er war	m.	مِه چِه سُوْرْمِچِ آسُ	—	تَم چِه سُوْرْمِچِ آسُ
	f.	mi tsa sūzmats âs-a-k	—	tami tsa sūzmats âs-a-k
sie war, er war	m.	مِه سُو سُوْرْمُت اُوْسُ	چِه سُو سُوْرْمُت اُوْسُ	تَم سُو سُوْرْمُت اُوْسُ
	f.	mi su sūzmut ūs	tsi su sūzmut ūs	tami su sūzmut ūs
sie war, er war	m.	مِه سُو سُوْرْمِچِ آسُ	چِه سُو سُوْرْمِچِ آسُ	تَم سُو سُوْرْمِچِ آسُ
	f.	mi su sūzmats âs	tsi su sūzmats âs	tami su sūzmats âs

1) = du hattest mich geschickt. 2) tamih von ihr.

wir warca	m.	—	چه آسِ سُوْزَمَتِ آسِ
	f.	—	tsi asi sūzmati âsi
ihr warot	m.	—	چه آسِ سُوْزَمَتِ آسَه
	f.	—	tsi asi sūzamatza âsah
en	m.	مِه تُوْ سُوْزَمَتِ آسَوَه mi tuhi sūzmati âsi-va	—
	f.	مِه تُوْ سُوْزَمَتِ آسَوَه mi tuhi sūzamatza âsa-va	—
	m.	مِه تِم سُوْزَمَتِ آسِ mi tim sūzmati âsi	چه تِم سُوْزَمَتِ آسِ
	f.	مِه تِمَه سُوْزَمَتِ آسَه mi tima sūzamatza âsah	tsi tima sūzamatza âsa

تَمِ آسِ سُوَزَمَتِ آسِ

tami asi sūzmati âsi

تَمِ آسِ سُوَزَهَجَّهَ آسَه

tami asi sūzamatsa âsah

تَمِ تُهْ سُوَزَمَتِ آسَوَه

tami tuhi sūzimati âsiva

تَمِ تُهْ سُوَزَهَجَّهَ آسَوَه

tami tuhi sūzamatsa âsa-va

تَمِ تَمِ سُوَزَمَتِ آسِ

tami tim sūzmati âsi

تَمِ تِمَه سُوَزَهَجَّهَ آسَه

tami tima sūzamatsa âsa

Burhard: Das Verbun der Kāṣṣṣi-Sprache.

von uns

von euch

von ihnen

geschickt worden

ich war

m.

—

تِه بُ سُوْرْمُت اُوْسُسْ

تِمَو بُ سُوْرْمُت اُوْسُسْ

f.

—

tuhi bu sūzmut ūs-us

timav bu sūzmut ūs-u-s

—

تِه بُ سُوْرْمِچِ آسَسْ
tuhi bu sūzmatš âs-a-sتِمَو بُ سُوْرْمِچِ آسَسْ
timav bu sūzmatš âs-a-s

du warst

m.

آسِه چِه سُوْرْمُت اُوْسُكْ

—

تِمَو چِه سُوْرْمُت اُوْسُكْ

asih tsa sūzmut ūs-u-k

—

timav tsa sūzmut ūs-u-k

f.

آسِه چِه سُوْرْمِچِ آسَكْ

—

تِمَو چِه سُوْرْمِچِ آسَكْ

asih tsa sūzmatš âs-a-k

—

timav tsa sūzmatš âs-a-k

sie war, er war

m.

آسِه سُ سُوْرْمُت اُوْسْ

تِه سُ سُوْرْمُت اُوْسْ

تِمَو سُ سُوْرْمُت اُوْسْ

asih su sūzmut ūs

tuhi su sūzmut ūs

timav su sūzmut ūs

f.

آسِه سُ سُوْرْمِچِ آسْ

تِه سُ سُوْرْمِچِ آسْ

تِمَو سُ سُوْرْمِچِ آسْ

asih su sūzmatš âs

tuhi su sūzmatš âs

timav su sūzmatš âs

wir waren	}	m.	—	تُهَ اِسِ سُوْزَمَتِ اِسِ
			—	tuhi asi sūzmati âsi
		f.	—	تُهَ اِسِ سُوْزَمَتْسَا اِسَا
			—	tuhi asi sūzamatsa âsa
ihr waret	}	m.	اِسِ تُهَ سُوْزَمَتِ اِسُوْ	—
			asih tuhi sūzmati âsi-va	—
		f.	اِسِ تُهَ سُوْزَمَتْسَا اِسَا	—
			asih tuhi sūzamatsa âsa-va	—
	{	m.	اِسِ تِمَ سُوْزَمَتِ اِسِ	تُهَ تِمَ سُوْزَمَتِ اِسِ
			asih tim sūzmati âsi	tuhi tim sūzmati âsi
		f.	اِسِ تِمَا سُوْزَمَتْسَا اِسَا	تُهَ زِمَا سُوْزَمَتْسَا اِسَا
			asih tima sūzamatsa âsah	tuhi tima sūzamatsa âsa

تَمَوِ اَسِ سُوْمَتِ اَسِ

timav asi sūzmati âsi

تَمَوِ اَسِ سُوْزَهَجَّهٖ اَسَهٗ

timav asi sūzamatsa âsah

تَمَوِ تِهٖ سُوْمَتِ اَسُوْهٗ

timav tuhi sūzmati âsi-va

تَمَوِ تِهٖ سُوْزَهَجَّهٖ اَسُوْهٗ

timav tuhi sūzamats âsa-va

تَمَوِ تِمِ سُوْمَتِ اَسِ

timav tim sūzmati âsi

تَمَوِ تِمَهٗ سُوْزَهَجَّهٖ اَسَهٗ

timav tima sūzamatsa âsa

Burkhard: Das Verbum der Kāṣmīrī-Sprache.

347

Nebenform des Plusquamperfects.

Subject.

singular				singular			
m.		f.		m.		f.	
a.	سُوْزُوْمَ مِ	سُوْزَايِمَ مِ	es war geschickt worden von uns	a.	اَسِيْهَ سُوْزُوْوِ	اَسِيْهَ سُوْزَايِيْهَ	es war geschickt worden von uns
	mi sūzûm	mi sūzâyam			asih sūzûv	asih sūzâyih	
b.	سُوْزُوْوِ مِ	سُوْزَايِيْ مِ		b.	—	—	
	mi sūzûv	mi sūzâyî			—	—	
c.	سُوْزُوْمَ	سُوْزَايِمَ		c.	—	—	
	sūzûm	sūzâyam			—	—	

es war geschickt worden
von mir

es war geschickt worden
von uns

es war geschickt worden	von dir	a.	چِه سُوزُوت	چِه سُوزَايَت
			tsi sūzūt	tsi sūzāyat
		b.	—	—
	von ihm	c.	سُوزُوت	سُوزَايَت
			sūzūt	sūzāyat
		a.	١) قِم سُوزُور	١) قِم سُوزَاي
			tami sūzuv	sūzāyi
		b.	—	—
		c.	سُوزُون	سُوزَايَن
			sūzûn	sūzāyan

1) قِم tamih von ihr

von euch

- a. تَه سُوْرُوْه
tuhi sūzûva
- b. —
—
- c. سُوْرُوْه
sūzûva

von ihnen

- a. تَمَر سُوْرُوْه
timav sūzûv
- b. —
—
- c. سُوْرُوْك
sūzûk

تَه سُوْرَاْه
tuhi sūzâva

—
—

سُوْرَاْيْه
sūzâyiva

تَمَر سُوْرَاْيْه
timav sūzâyih

—
—

سُوْرَاْيْك
sūzâyak

Aorist.

Dieser hat active Form, wird aber passivisch behandelt; das Personalpronomen kommt in den Instrumentalis zu stehen, das Object wird Subject und die active Form bleibt; im übrigen wie Perfect und Plusquamperfect (s. oben).

Wie das Perfect und Plusquamperfect kann auch der Aorist auf dreierlei Weise gebildet werden; im allgemeinen ist folgendes zu bemerken: geht ein Instrumentalis vorher, so steht ohne Subject gewöhnlich die suffixlose Form; ist dagegen der Instrumentalis aus dem vorhergehenden zu ergänzen oder geht, weil der vorhergehende Satz wegen seines intransitiven Prädikates den Nominativ erfordert, ein Nominativ voraus, so finde ich stets die suffixierte Form, z. B.

دَپُن dapun sprechen, تَم دُپ tam dupü von ihm wurde gesprochen = er sprach; پادشاهَن دُپ pādishâh-an dupü „der König sprach“, aber „der König sprach und schickte“ پادشاهَن دُپ تَه سُوژَن pādishâh-an dupü ta sūz-un = „vom Könige wurde gesprochen und es wurde von ihm geschickt“; oder „der König kam und sprach“ پادشاه آو تَه دُپِن pādishâh âv ta dupun „der König kam und von ihm wurde gesprochen“. Ebenso تَمَو سُوژ timav sūz „von ihnen wurde geschickt“ = sie schickten, aber „der König sprach und schickte Männer“ پادشاهَن دُپ تَه زَن سُوژَن pādishâh-an dupü ta zani sūzin = der König sprach und Männer wurden von ihm geschickt.

In dem Femininum ist a charakteristisch, z. B. سُوژَن sūz- während im Masculinum n und im pl. m. i steht; es li

sich aber auch i im Femininum, z. B. کَرِن karin, während andererseits سُوژَن sūzan angeführt wird.

Es scheinen die Verba, welche im Aorist ihren Stammvokal a in u verwandeln, im Femininum i zu haben, wie Mp. رَچُن rachun, aor. 3. s. f. رَچِن rachin, dagegen سُوژَن sūzan, insofern ersteres im Aor. رُچِه ruch, letzteres سُوژ sūz hat. Auch Intransitiva finde ich mit a. Bis jetzt ist es mir nicht möglich eine andere Unterscheidung mit Sicherheit festzustellen.

Der Ausführung des Aoristes schliesse ich p. 359 den Aorist von دِيَن dyun wegen der Schwierigkeiten, die er bietet, an.

Er kann zugleich als Beispiel für die Behandlung von هِيَن hyun nehmen und solchen Verben dienen, welche im Femininum eine andere Form¹⁾ haben, z. B. هِيَن hyun, aor. هِيَت hyutū, f. هِيَتِه hitsa; تُلُن tulun heben, aor. تُلُ tulū, f. تِج tija; هِکُن hikun können, aor. هِکُ hikū, f. هِج hica.

Bemerkung: Das Causativum des Perfects und Plusquamperfects, welches neben dem Primitivum hätte ausgeführt werden sollen, folgt aus typographischen Gründen erst pag. 363.

1) Das Nähere weiter unten.

Aorist.
I. Subject (ein Nomen).

		singular				plural			
		m.		f.		m.		f.	
es wurde(n) geschickt	von mir	a.	سُوْزُم	مِه	سُوْزَم	مِه	سُوْزِم	مِه	سُوْزَم
			mi sūzu-m		mi sūza-m		mi sūzi-m		mi sūza-m
		b.	سُوْزُ	مِه	سُوْزَ	مِه	سُوْزِ	مِه	سُوْزَا
	von dir		mi sūzū		mi sūza		mi sūzi		mi sūza
		c.	سُوْزُم		سُوْزَم		سُوْزِم		سُوْزَم
			sūzu-m		sūza-m		sūzi-m		sūza-m
		a.	سُوْزَت	چِه	سُوْزَت	چِه	سُوْزَت	چِه	سُوْزَت
			tsi sūzu-t		tsi sūza-t		tsi sūzi-t		tsi sūza-t
		b.	—		—		—		—
		c.	سُوْزَت		سُوْزَت		سُوْزَت		سُوْزَت
			sūzu-t		suza-t		sūzi-t		sūza-t

es wurde(n) geschickt

von ihm

von uns

a. سُوزُ قِم

tami sūzū

b. —

c. سُوزُن

sūzu-n

a. سُوزُ آسِه

asih sūzu

b. —

c. —

سُوزَ قِم

tami sūza

—

سُوزَن

sūza-n

سُوزَ آسِه

asih sūza

—

—

—

تَم

سُوزَ

tami sūza

—

—

سُوزَن

sūza-n

آسِه

سُوزَ

asih sūza

—

—

—

—

تَم

سُوزَ

tami sūzi

—

—

سُوزَن

sūzi-n

آسِه

سُوزَ

asih sūzi

—

—

—

—

es wurde(n) geschickt

von euch

von ihnen

I. Subject (ein Nomen).

		singular		plural	
		m.	f.	m.	f.
a.	تُهْ سُوزَوَهْ	tuhi sũzũ-va	تُهْ سُوزَوَهْ	تُهْ سُوزَوَهْ	تُهْ سُوزَوَهْ
b.	—	—	—	—	—
c.	سُوزَوَهْ	sũzũ-va	سُوزَوَهْ	سُوزَوَهْ	سُوزَوَهْ
a.	تِمَوْ سُوزْ	timav sũzu	تِمَوْ سُوزْ	تِمَوْ سُوزْ	تِمَوْ سُوزَوَهْ
b.	—	—	—	—	—
c.	سُوزَكْ	sũzu-k	سُوزَكْ	سُوزَكْ	سُوزَكْ

II. Subject (ein Pronomen, zum Theil mit Doppel-Suffixen).

		von mir	von dir	von ihm
			geschickt	
ich wurde	m.	—	چه سُوژتْهَس بُه tsi sūzuth-as bu	تَم سُوژتْس بُه ¹⁾ tami sūzun-as bu
	f.	—	چه سُوژتْهَس بُه tsi sūzath-as bu	تَم سُوژتْس بُه tami sūzan-as bu
du wurdest	m.	مِه سُوژمَكْ چَه mi sūzum-ak tsa	—	تَم سُوژنَكْ چَه tami sūzun-ak tsa
	f.	مِه سُوژمَكْ چَه mi sūzam-ak tsa	—	تَم سُوژنَكْ چَه tami sūzan-ak tsa
es wurde	m.	مِه سُوژم سُه mi sūzum su	چه سُوژتْهِن سُه tsi sūzuth-an su	تَم سُوژن سُه tami sūzun su
	f.	مِه سُوژم سُه mi sūzam su	چه سُوژتْهِن سُه tsi sūzath-an su	تَم سُوژن سُه tami sūzan su

1) تَمِه tamih von ihr.

		von mir	von dir
			geschickt
wir wurden	m.	—	چه سُوزَتِ آسِ
		—	tsi sūzit asi
	f.	—	چه سُوزَتِ آسِ
		—	tsi sūzat asi
ihr wurdet	m.	مِه سُوژَمُوَه تِه	—
		mi sūzim-ū-va tuhi	—
	f.	مِه سُوژَمُوَه تِه	—
		mi sūzam-a-va tuhi	—
sie wurden	m.	مِه سُوژَم تِم	چه سُوزَتِ تِم
		mi sū-zim tim	tsi sūzit tim
	f.	مِه سُوژَم تِم	چه سُوزَتِ تِم ¹⁾
		mi sūzam tim	tsi sūzat tim

1) Ed. karetham.

تَم سُوْزَن اَسِ

tami sūzin asi

تَم سُوْزَن اَسِ

tami sūzan asi

تَم سُوْزَنَوَه تِه

tami sūzin-ava tuhi

تَم سُوْزَنَوَه تِه

tami sūzan-ava tuhi

تَم سُوْزَن تِم

tami sūzan tim

تَم سُوْزَن تِم

tami sūzin tim

		von uns	von euch
			geschickt
ich wurde	m.	—	تُه سُوْزُوْس بُه
		—	tuhi sūzūva-s bu
	f.	—	تُه ³ سُوْزُوْس بُه
		—	tuhi sūzava-s bu
du wurdest er wurde, sie wurde	m.	آسِه سُوْزُك چَه	—
		asih sūzūk tsa	—
	f.	آسِه سُوْزُك چَه	—
		asih sūzak tsa	—
	m.	آسِه ¹ سُوْزُ سُه	تُه سُوْزُوْن سُه
		asih sūzū su	tuhi sūzūva-n su
	f.	آسِه ² سُوْزُ سُه	تُه سُوْزُوْن سُه
		asih sūza su	tuhi sūzava-n su

1) Ed. kar-ū. 2) Ed. kar-ai. 3) Ed. kar-ivan!

تَمَو سُوْزُهَس بُه

timav sūzuh-as bu

تَمَو سُوْزُهَس بُه

timav sūzah-as bu

تَمَو سُوْزَهَك چَه

timav sūzuh-ak tsa

تَمَو سُوْزَهَك چَه

timav sūzah-ak tsa

تَمَو سُوْزُك سُه

timav sūzuk su

تَمَو سُوْزُك سُه

timav sūzak su

		von uns	von euch	von ihnen
			geschickt	
wir wurden	m.	—	تِه سُوْرَوَه اَسِ	تِمَو سُوْرِك اَسِ
	f.	—	تِه سُوْرَوَه اَسِ	تِمَو سُوْرِك اَسِ
ihr wurdet	m.	اَسِه ¹⁾ سُوْرَوَه تِه	—	تِمَو سُوْرَهَوَه تِه
	f.	اَسِه ¹⁾ سُوْرَوَه تِه	—	تِمَو سُوْرَهَوَه تِه
sie wurden	m.	اَسِه سُوْر تِم	تِه سُوْرَوَه تِم	تِمَو سُوْرِك تِم
	f.	اَسِه ²⁾ سُوْر تِم	تِه ³⁾ سُوْرَوَه تِم	تِمَو سُوْرِك تِم

1) Ed. kar-inava. 2) Ed. kar-ai. 3) Ed. karivan.

Anmerk. تِه tamih von ihr. — Edg. hat ansser einigen unzweifelhaften Druckfehlern folgende Formen:

ich von euch (f.) sūzivan, du von uns (f.) sūzinath, er von uns sūzai, ihr von uns sūzinava, sie von uns

... (pl. f.) von euch sūzivan; in ai ist suff. y (dir) angehängt; das andere ist mir unverständlich. Bezüglich der Weglassung der Personalpronomina im Instrum. مِھ mih چہ tsi تَمِ tamī u. s. w. gilt das früher Bemerkte.

Es können auch die Personalpronomina im nom. بُو bu, سُ su, آس asi u. s. w. fehlen, z. B. سُوژتھس sūzuthas ich wurde von dir geschickt, da t und s die Personen andeutet.

		Aorist von دین dyun.			
		Subj. s. m. (nt.)	Subj. s. f.	Subj. m. p.	Subj. f. p.
es wurden gegeben	1. von mir	a. دیتُم مِ mi dyutu-m	دیتُم مِ mi ditsa-m	دیتُم مِ mi diti-m	دیتُم مِ mi ditsa-m
		b. دیتُم مِ mi dyutū	دیتُم مِ mi ditsa	دیتُم مِ mi diti	دیتُم مِ mi ditsa
		c. دیتُم dyutu-m	دیتُم ditsa-m	دیتُم diti-m	دیتُم ditsa-m
	2. von dir	a. دیتُت چہ tsi dyutu-t	دیتُت چہ tsi ditsa-t	دیتُت مِ mi diti-t	دیتُت چہ tsi ditsa-t
		b. —	—	—	—
		c. دیتُت dyutu-t	دیتُت ditsa-t	دیتُت diti-t	دیتُت ditsa-t
	3. ihm	a. دیتُ (تَمِ ¹) tamī dyutū	دیتُ (تَمِ ¹) tamī ditsa	دیتُ (تَمِ ¹) tamī diti	دیتُ (تَمِ ¹) tamī ditsa
		b. —	—	—	—
		c. دیتُن dyutu-n	دیتُن ditsa-n	دیتُن diti-n	دیتُن ditsa-n

1) تَمِ tamih von ihr.

		Subj. s. m. (nf.)	Subj. s. f.	Subj. m. p.	Subj. f. p.
es wurde(n) gegeben	von uns	pl. a. أَسِهْ دِيْتُ asih ditsa	أَسِهْ دِيْجْ asih ditsa	أَسِهْ دِيْ asi diti	أَسِهْ دِيْجَهْ asih ditsah
		1. b. —	—	—	—
		c. —	—	—	—
	von euch	a. تُهِيْ دِيْتُوَهْ tuhi dyutü-va	تُهِيْ دِيْجُوَهْ tuhi ditsa-va	تُهِيْ دِيْتُوَهْ tuhi diti-va	تُهِيْ دِيْجُوَهْ tuhi ditsa-va
		2. b. —	—	—	—
		c. دِيْتُوَهْ dyutü-va	دِيْجُوَهْ ditsa-va	دِيْتُوَهْ diti-va	دِيْجُوَهْ ditsa-va
	von ihnen	a. تِمَو دِيْتُ timav dyutu	تِمَو دِيْجَهْ timav ditsa	تِمَو دِيْ timav diti	تِمَو دِيْجَهْ timav ditsa
		3. b. —	—	—	—
		c. دِيْتُكْ dyutu-k	دِيْجَكْ ditsa-k	دِيْكِ diti-k	دِيْجَكْ ditsa-k

Dubitativ¹⁾.

I. Subject (ein Nomen).

		singular		plural	
		m.	f.	m.	f.
es dürfte(n) wohl geschickt worden sein	von mir	a. مِه سُوْزْمُتِ آسِمِ mi sūzmut âsim	مِه سُوْزْمِچِ آسِمِ mi sūzmats âsim	مِه سُوْزْمِتِ آسَنَمِ mi sūzmati âsanam	مِه سُوْزْمِچِچِ آسَنَمِ mi sūzamatsa âsanam
		b. مِه سُوْزْمُتِ آسِ mi sūzmut âsi	مِه سُوْزْمِچِ آسِ mi sūzmats âsi	مِه سُوْزْمِتِ آسَن mi sūzmati âsan	مِه سُوْزْمِچِچِ آسَن mi sūzamatsa âsan
		c. سُوْزْمُتِ آسِمِ sūzmut âsim	سُوْزْمِچِ آسِمِ sūzmats âsim	سُوْزْمِتِ آسَنَمِ sūzmati âsanam	سُوْزْمِچِچِ آسَنَمِ sūzamatsa âsanam
	von dir	a. چِه سُوْزْمُتِ آسِيتِ tsi sūzmut âsit	چِه سُوْزْمِچِ آسِيتِ tsi sūzmats âsit	چِه سُوْزْمِتِ آسَنَتِ tsi sūzmati âsanat	چِه سُوْزْمِچِچِ آسَنَتِ tsi sūzamatsa âsanat
		b. —	—	—	—
		c. سُوْزْمُتِ آسِيتِ sūzmut âsit	سُوْزْمِچِ آسِيتِ sūzmats âsit	سُوْزْمِتِ آسَنَتِ sūzmati âsanat	سُوْزْمِچِچِ آسَنَتِ sūzamatsa âsanat

1) Nur in Mp.

		singular	
		m.	f.
es dürfte(n) wohl geschicht worden sein	von ihm	a. ¹⁾ تَم سُوزْمُت آسِن tami sūzmut âsin	¹⁾ تَم سُوزْمِچ آسِ tami sūzmats âsi
		b. —	—
		c. سُوزْمُت آسِن sūzmut âsin	سُوزْمِچ آسِن sūzmats âsin
	von uns	a. آسِہ سُوزْمُت آسِ asih sūzmut âsi	آسِہ سُوزْمِچ آسِ asih sūzmats âsi
		b. —	—
		c. —	—

1) تَمہ tamih von ihr.

plural

m.

f.

¹⁾ تَمِ سُوزَمَتِ آسَن¹⁾ تَمِ سُوزَهَمَجَّهَ آسَن

tami sūzmati âsan

tami sūzamatsa âsan

—

—

سُوزَمَتِ آسَنَن

سُوزَهَمَجَّهَ آسَنَن

sūzmati âsanān

sūzamatsa âsanān

آسِهَ سُوزَمَتِ آسَن

آسِهَ سُوزَهَمَجَّهَ آسَن

asih sūzmati âsan

asih sūzamatsa âsan

—

—

—

—

a. تُه سُوْرَمُتِ اِیَوَه
tuhi sūzmut âsiva

b. —

c. سُوْرَمُتِ اِیَوَه
sūzmut âsiva

a. تِمَو سُوْرَمُتِ اِیَن
timav sūzmut âsi

b. —

c. سُوْرَمُتِ اِیَک
sūzmut âsik

تُه سُوْرَمِچِ اِیَوَه
tuhi sūzmats âsiva

—

سُوْرَمِچِ اِیَوَه
sūzmats âsiva

تِمَو سُوْرَمِچِ اِیَن
timav sūzmats âsi

—

سُوْرَمِچِ اِیَک
sūzmats âsik

تُه سُوْرَمِتِ اَسَنَوَه
tuhi sūzmati âsanava

—

سُوْرَمِتِ اَسَنَوَه
sūzmati âsanava

تِمَو سُوْرَمِتِ اَسَن
timav sūzmati âsan

—

سُوْرَمِتِ اَسَنَک
sūzmati âsanak

تُه سُوْرَمَهچَه اَسَنَوَه
tuhi sūzamatsa âsanava

—

سُوْرَمَهچَه اَسَنَوَه
sūzamatsa âsanava

تِمَو سُوْرَمَهچَه اَسَن
timav sūzamatsa asan

—

سُوْرَمَهچَه اَسَنَک
sūzamatsa âsanak

II. Subject (ein Pronomen): wie in den früheren Beispielen.

Wir kehren wieder zum Causativum (cf. pag. 333) zurück.

Perfect und Plusquamperfect.

Diese Tempora werden wie die des Primitivs behandelt, nur steht statt سُوْرَمُتِ sūzmut u. s. w.

betreffende part. perf. pass. v. مَارَنَآوُن māranāvun, also مَارَنَآوُمُتِ māranāvmut statt سُوْرَمُتِ

مَارَنَآوِمَتِ māranāvimati st. سُوْرَمِتِ sūzmati, مَارَنَآوَمِچِ māranāvamats st. سُوْرَمِچِ sūzmats

مَارَنَآوِمَتِ māranāvimatsa st. سُوْرَمَهچَه sūzamatsa.

Aorist causat.

I. Subject (ein Nomen).

		singular		plural	
		m.	f.	m.	f.
ea wurde(n) tödten gemacht	von mir	a. مِمَّ مَارَنُومُ mi mārānūv-u-m	مِمَّ مَارَنَآوَمُ mi mārānāv-a-m	مِمَّ مَارَنَآوِمُ mi mārānāvi-m	مِمَّ مَارَنَآوِمُ mi mārānāvi-m
		b. مِمَّ مَارَنُومُ mi mārānūv	مِمَّ مَارَنَآوُ mi mārānāv	مِمَّ مَارَنَآوُ mi mārānāvi	مِمَّ مَارَنَآوُ mi mārānāvi
		c. مَارَنُومُ mārānūv-u-m	مَارَنَآوَمُ mārānāv-a-m	مَارَنَآوِمُ mārānāvi-m	مَارَنَآوِمُ mārānāvi-m
	von dir	a. چِه مَارَنُوتُ tsi mārānūv-u-t	چِه مَارَنَآوتُ tsi mārānāv-a-t	چِه مَارَنَآوتُ tsi mārānāvi-t	چِه مَارَنَآوتُ tsi mārānāvi-t
		b. —	—	—	—
		c. مَارَنُوتُ mārānūv-u-t	مَارَنَآوتُ mārānāv-a-t	مَارَنَآوتُ mārānāvi-t	مَارَنَآوتُ mārānāvi-t

es wurde(n) tödten gemacht	von ihm	a.	اَتَمِ مَارَنُوْ	اَتَمِ مَارَنَاو
			tami mâranûv-û	tami mâranâv
		b.	—	—
	von uns	c.	مارَنُوْوْ	مارَنَاوْ
			mâranûv-u-n	mâranâv-a-n
		a.	اَسِيْه مَارَنُوْوْ	اَسِيْه مَارَنَاوْ
			asih mâranûvü	asih mâranâv
		b.	—	—
		c.	—	—

1) اَتَمِ tamih von ihr.

١) تَمِ مَارَنَآوِ

tami mārānāvi

—

مَارَنَآوِ

mārānāvi-n

آسِ مَارَنَآوِ

asih mārānāvi

—

—

١) تَمِ مَارَنَآوِ

tami mārānāvi

—

مَارَنَآوِ

mārānāvi-n

آسِ مَارَنَآوِ

asih mārānāvi

—

—

		singular		plural	
		m.	f.	m.	f.
es wurde(n) tödten gemacht	von euch	a. تُهِ مَارَنُؤُوهَ tuhi mārānûv-û-va	تُهِ مَارَنَآوَهَ tuhi mārānāv-a-va	تُهِ مَارَنَآوَهَ tuhi mārānâvi-va	تُهِ مَارَنَآوَهَ tuhi mārānâvi-va
		b. —	—	—	—
		c. مَارَنُؤُوهَ mārānûv-û-va	مَارَنَآوَهَ mārānāv-a-va	مَارَنَآوَهَ mārānâvi-va	مَارَنَآوَهَ mārānâvi-va
	von ihnen	a. تِمَو مَارَنُؤُوهَ timav mārānûv-û	تِمَو مَارَنَآوَهَ timav mārānāv	تِمَو مَارَنَآوَهَ timav mārānâvi	تِمَو مَارَنَآوَهَ timav mārānâvi
		b. —	—	—	—
		c. مَارَنُؤُوكَ mārānûv-û-k	مَارَنَآوَكَ mārānāv-a-k	مَارَنَآوَكَ mārānâvi-k	مَارَنَآوَكَ mārānâvi-k

II. Subject (ein Pronomen):

— in der Aorist des Primitivs, also: مِ مَارَنُؤُومَكَ چَه mi mārānûvumak tsa von mir wurdest du

Futurum 1).

Primitivum	Causativum
sg.	sg.
1. سُوزَا sūza	مَارَنَاوَا māranāva
2. سُوزَاك sūzak	مَارَنَاوَاك māranāvak
3. سُوزَاه sūzih	مَارَنَاوَاه māranāvih
pl.	pl.
1. سُوزَاو sūzav	مَارَنَاوَاو māranāvav
2. سُوزَاوِ sūziv	مَارَنَاوَاوِ māranāviv
3. سُوزَان sūzan	مَارَنَاوَان māranāvan

Dubitativ caus.

wie das Primitivum, nur مَارَنَاوُمُت māranāvmut u. s. w. statt سُوزُمُت sūzinut.

Optativ oder Conditionalis.

Primitiv.	Præsens.	Causativ.
sg.		sg.
1. سُوزَاهَا sūz-aha		مَارَنَاوَاهَا māranāv-aha
2. سُوزَاهَاك sūz-ahak		مَارَنَاوَاهَاك māranāv-ahak
3. سُوزَاهِي sūz-ihī		مَارَنَاوَاهِي māranāv-ihī
pl.		pl.
1. سُوزَاهَاو sūz-ahav		مَارَنَاوَاهَاو māranāv-ahav
2. سُوزَاهَاوِ sūz-ihiv		مَارَنَاوَاهَاوِ māranāv-ihiv
3. سُوزَاهَان sūz-ahan		مَارَنَاوَاهَان māranāv-ahan

1) Personalpronomina pag. 317.

Perfect¹⁾).

1. $\text{مِ سُوْزْمُتْ أَسَہَہ}$ mi sūzmut âsaha

$\text{مِ مَارَنُومُتْ أَسَہَہ}$ mi mârânūvmut âsaha

Construktion passivisch wie im Indicativ perfect.

Precativ¹⁾).

2. s. p. سُوْزِزَہ sūz-izi مَارَنَآوْزَہ mârânâv-izi

Absolutiv.

سُوْزِتْ sūz-it مَارَنَآوْتْ mârânâv-it

Sämmtliche bisher behandelte Verbalformen sind aktive Formen und haben mit Ausnahme des Perfects, Plusquamperfects und Aorists auch aktive Bedeutung; letztere Tempora werden zwar, wie wir oben (pag. 333—366) gezeigt haben, in passivem Sinne gefasst, mussten aber als aktive Formen und Vertreter des deutschen Perfects, Plusquamperfects und Imperfects unter dem Activum aufgeführt werden, denn „von ihm wurde geschickt“ تَمِ سُوْزُ tami sūzū = er schickte; „von ihm ist geschickt worden“ $\text{تَمِ سُوْزْمُتْ چَہَہ}$ tami sūzmut chu = er hat geschickt; „von ihm war geschickt worden“ $\text{تَمِ سُوْزْمُتْ اُوس}$ tami sūzmut ūs = er hatte geschickt; fehlt dagegen der Agens (von wem?), so tritt die eigentliche Passivform ein, zu deren Bildung wir im Folgenden übergehen (z. B. $\text{نَاوْکَر سُوْزَنَہ آو}$ naukâr sūzana âv der Diener wurde geschickt, dagegen $\text{پادشاہن سُوْزُ نَاوْکَر}$ pādshāhan²⁾ sūzū naukâr vom Könige wurde der Diener geschickt = der König schickte den Diener.

1) Fehlt in Mp.

2) Der Agens kann übrigens auch durch وَسِيلَہ vasilah (Mittel),

سَيْت set (mit) oder آتَہَہ atha (Hand) ausgedrückt werden.

Passivum.

Das eigentliche¹⁾ Passivum wird mit dem nom. act. des Hilfszeitworts *يُن* *yun* „kommen“ umschrieben, z. B. „der Mann wurde geschickt“ *زَن سُوَزَنَة آو* *zan sūzana âv* (eigentl. Passiv), oder „der Mann wird geschickt werden“ *زَن سُوَزَنَة* *zan sūzana yiyi*. (Vgl. die Conjugation von *يُن* *yun* „kommen“ pag. 326 sq.).

Imperativ s. 2. *سُوَزَنَة يِنَه* *sūzana yina*; Infin. *سُوَزَنَة يِن* *sūzana yun*; Particip. praes. *سُوَزَنَة يَوَان* *sūzana yivân* — (perf. *سُوَزَمُت* *sūzmut*); fut. *سُوَزَنَة يِرُون* *sūzana yivavûn* (nom. ag.). — Indic. praes. def. *سُوَزَنَة يَوَان چُهَس* *sūzana yivân chus* u. s. w.; praes. indef. = fut.; imperf. *سُوَزَنَة يَوَان اُوُسُس* *sūzana yivân ūsus* u. s. w.; perf. *سُوَزَنَة آمَت چُهَس* *sūzana âmut chus* u. s. w.; plusquamperf. *سُوَزَنَة آيُوس* *sūzana âmut ūsus* (Nebenform *سُوَزَنَة آيُوس* *sūzana âyûs*) u. s. w.; aor. *سُوَزَنَة آس* *sūzana âs* u. s. w.; fut. *سُوَزَنَة يِمَه* *sūzana yima* u. s. w. — Dubitativ²⁾ 1. m. *سُوَزَنَة آمَت آسَه* *sūzana âmut âsa*, f. *آمَه آسَه* — — *âmac âsa*, 2. m. *آمَت آسَه* — — *âmut âsak*, f. *آمَه آسَه* — — *âmats âsak*; 3. m. *آمَت آسَه* — — *âmut âsih*, f. *آمَه آسَه* — — *âmats âsih*;

1) Gegenüber den pag. 333 sq. aufgeführten Formen, durch welche das Perfect, Plusquamperfect und der Aor. act. passivisch ausgedrückt werden.

2) So in Mp.

pl. 1. m. آمَتِ آسَو — — âmati âsav, f. آجَّة آسَو —
 âmatea âsav; 2. m. آمَتِ آسَو — — âmati âsiv, f. آجَّة آسَو —
 âmatea âsiv; 3. m. آمَتِ آسَن — — âmati âsan, f. آجَّة آسَن —
 — — âmatea âsan; Opt. und Cond. سُوَزَنَ يَمَهَّه sûzâna yimaha
 u. s. w.; Precativ. سُوَزَنَ يَمِزَه sûzâna yimi-zi; Ab
 سُوَزَنَ يَت sûzâna yit. Das Causativum wird ebenso
 handelt, also: Impt.: مَارَنَآوَنَه يَه mâranâvana yi u. s. w.

Intransitive Verba.

Diese haben nur im Aorist und Plusquamperfect i
 eigene Conjugation, sonst werden sie wie سُوَزُن sûzun c
 jugirt; Personalpronomina nach pag. 317.

Aorist.

کھوژن khûtsun sich fürchten.

sg.		pl.	
1.	m. کھوژس khûts-us	کھوژ khûts-i	
	f. کھوژس khûts-is	کھوژ khûts-i	
2.	m. کھوژک khûts-uk	کھوژو khûts-va	
	f. کھوژک khûts-ik	کھوژو khûts-iva	
3.	m. کھوژ khûts-û	کھوژ khûts-i	
	f. کھوژ khûts	کھوژ khûts-ib	
کھوژ khûts			

Plusquamperfect.

(Nebenform von **كُھوچُمُت اَوُسُس** khûtsmut âus).

	sg.	pl.
1.	m. كُھوچُوس khûts-ûs	كُھوچِی khûts-êy
	f. كُھوچِایَس khûts-âyas	كُھوچِیہ khûts-êyih
2.	m. كُھوچُوك khûts-ûk	كُھوچِیوہ khûts-iva
	f. كُھوچِایَك khûts-âyak	كُھوچِیوہ khûts-iyiva
3.	m. كُھوچُور khûts-ûv	كُھوچِی khûts-êy
	f. كُھوچِیہ khûts-êyih	كُھوچِیہ khûts-êyih

Unregelmässiges

oder Lautveränderungen, welche in den Verbalstämmen bei Bildung des Aorists, Plusquamperfects (Nebenform) und des Partic. perf. pass. vor sich gehen.

Allgemeines.

1. In den Feminin-Formen werden auslautende **د d** **گ g** **ل l** in **ج z** verwandelt; **ط t** und **ك k** in **چ c**; auslautende **ت th**, **كھ** und **ٹ th** in **چ ch**; **ت t** in **چ ts**. — **ن n** wird erweicht zu **ny (ñ)**.

Beispiele¹⁾: **هین** hyun nehmen **ہیت** hyut f. **ہچ** hits; **مٹھن** mathun putzen **مٹھ** muth f. **مچھ** mach; **چٹن** tsatun schneiden **چٹ** tsuṭ f. **چچ** tsac; **دیشن** dēshun sehen (ein

1) 3. s. m. f. des Aor.

altes Verbum) ط دِيوتَهه dyûth f. ط دِيچَه dich; لَدُن ladun ba
 لُد lud f. لَاج laj; هِكُن hikun können هِيك hyuk f. هِيَم h
 هُكُهْن hukhun trocken sein هُكَه hukh f. هُچَه huc
 مَنگُن mangun bitten مَنك mung f. مَنج manj; تُلُن tulu
 tragen تُل tul f. تُج tuj, Part. perf. pass. تُلْمَن tulmn
 f. تُجِج tujmits.

مِئَن mienun messen مِئُون myûn f. مِئَن miñ; اَنُن anun
 اُن un f. اَن any (vergl. 2.)

2. Stammhaftes: a) $\bar{a}$ wird $\bar{u}$ (u¹):

Beispiele²): كَرُن karun كُر kur; Partic. perf. pass. كُرْمَت
 kurnut f. كَرْمِج karmats; مُتْسَارُن mutsarun, مُتْسُر mutsur, Part.
 perf. pass. مُتْسُرْمَت mutsurmut; aber: بَکْشُن bakhshun schenken
 بَکْش bakhsh.

b) â wird û: Beispiele: مَائِن mânun billigen مُون mûn,
 Partic. مُونْمَت mûnmûtm; مَارُن mârun tödten مَار mûr, Partic
 مَارْمَت mûrmûtm; تَرَاوُن trâvun verlassen; تَرَاوْمَت trâvmûtm;
 زَالُن zâlnun anzünden زُول zûl, Partic. زُولْمَت zûlmûtm.

3. Folgende Intransitiva schieben ی y vor و و , ûv ein
 (vergl. p. 371):

1) Im Fem. kehrt der ursprüngliche Vokal zurück, z. B. كُر kur
 f. كَر kar von كَرُن karun machen; in Mp. wie in mehreren T
 scriptionen auch hier a st. u.

2) 3. s. d. m. f. des Aor.

الیوومت alun zittern الیو alyûv, Part. perf. pass. الیوومت
 alyûvmut; بڈن baḍun gross werden, بڈن buḍun alt sein,
 بَسَن basun wohnen, بَلَن balun gesund sein, پَرَارُن prârun
 warten, پَرَزَلُن prazalun leuchten, پَرِڈَن prâḍun tröpfeln,
 تَتَن tatun süß sein, تَهَن thaḍun hoch sein, تِٹَن tiṭhun
 bitter sein, تَهَرُن thaharun bleiben, چَهَن chatun weit sein,
 دَرُن darun stammeln, دُورُن dūrun rennen, سَن samun sich
 versammeln, کَلُن kalun stumm sein, کُوبُن kubun buckelig sein,
 گُوبُن gubun schwer sein, مَتَن matun närrisch werden, مَکَلُن
 mukalun frei sein, ناٹَن naṭun erschrecken, نِکُن nikun dünn
 sein, نَمَن namun sich neigen, نَوَن navun neu sein, وَڈَن vuḍun
 fliegen, وَشَن vushun heiss werden, وَٹَن viṭhun fett werden,
 هَن hunun schwellen u. a.¹⁾

Besonderes.

وَسَن vasun herabsteigen وَتَه vath, پَرِچَهَن prithshun
 (پَرَتَهَن pratshun) fragen, پَرِچَهَن dazun brennen (intr.)
 دُود dud, مَرَن marun sterben مَوَد mûd (f. مِیَه), رُوزَن rūzun
 رُود rūd (f. رُوز rūz), مِلَوَن milavun mischen مِل mil; —
 چِرَن cirun quetschen چُور cûr (چِیور cyûr), زِنَن zēnun
 besiegen زِیُون zyûn, مِیلَن mēlun mischen مِیول myûl,

1) Diese Form auf وو ûv wird bei den meisten der angeführten Verba in aoristischer Bedeutung gebraucht.

پھیرُن phîrun (پھِرُن phirun) پھور phûr (پھیور phyûr),
 گندُن gindun spielen کُند گند (گند gind), تھکُن thikun
 prahlen تھیک thyuk; — بھُن bihun sitzen بیوٹھ byûth
 f. بېٹھ bēth, چپُن tsêṭun zerstossen چوٹھ tsyûth,
 دېشُن dēshun sehen دیوٹھ dyûth; — چُن cyun trinken
 چو cyû (چو civ¹), پيُن pyun fallen پيو pyû (پو piv),
 کھيُن khyun essen کھيو khyû (کھو khiv¹), نيُن nyun
 bringen نيو nyû (نو niv¹); — ديُن dyun geben ديت dyut
 (دیت dit¹), هيُن hyun nehmen هيت hyut (هیت hit¹); —
 آچُن atsun eintreten چاو tsâv, زيُن zyun geboren werden,
 زاو zâv, نېرُن nêrun herausgehen دراو drâv, يُن yun
 kommen آو âv; — گچھُن gatshun gehen گَو gav.

Verba composita.

Diese sind mit arabischen und persischen, nur zum Theil mit kaschmir'schen und andern nominibus zusammengesetzt; sie werden im Infinitiv aufgeführt und zwar im Infinitiv masc., wenn das Nomen Masculinum, im Infinitiv femin., wenn das Nomen Femininum ist. Sie gehören sämmtlich in's Wörterbuch (s. El. vocabulary, worin noch sehr viele fehlen) und regieren in Transitiv-Bedeutung den Accusativ, wie einfache Transitive.

1) Mp. چُون cûn (mit suff.), کھُون khûn (mit suff.), نِيُون nyûn (mit suff.), دِيْتَن ditan (mit suff.), هِيْتَن hitan (mit suff.)

Personal-Suffixe¹⁾.

چَهہ „sein“ mit Suffixen.

	mir, mich	dir	dich
s. {	1. m. —	چُھسی chus-ay	چُھست chus-a-t
	2. m. چُھکم chuk-um	—	—
	3. m. چُھم chu-m	چُھی chu-y	چُھت chu-t
p. {	1. m. —	چِھی chi-y	چِھت chi-t
	2. m. چِھوم chiva-m	—	—
	3. m. چِھم chi-m	چِھی chi-y	چِھت chi-t
	ihm, ihr	ihn, sie	euch
s. {	1. m. چُھس chus-as	چُھسن chus-an	چُھسوة chus-a-va
	2. m. چُھس chuk-as	چُھکن chuk-an	—
	3. m. چُھس chu-s	چُھن chu-n	چُھوة chu-va
p. {	1. m. چِھس chi-s	چِھن chi-n	چِھوة chi-va
	2. m. چِھوس chiva-s	چِھون chiva-n	—
	3. m. چِھس chi-s	چِھن chi-n	چِھوة chi-va
	ihnen, sie		
s. {	1. m. چُھسک chus-a-k	p. {	1. m. چِھک chi-k
	2. m. چُھک chuh-a-k		2. m. چِھوک chiva-k
	3. m. چِھک chu-k		3. m. چِھک chi-k

1) Damit sind weiter antretende Suffixe gemeint, gegenüber denen, welche im Perf., Plusquamperf. und Aorist antreten

Doppel-Suffix in چەمۆرە chu-m-ava und andern, z. B.
 ۋنمۇت مە تە چەمۆرە ۋنمۇت mi tuhi chu-m-ava vunmut von mir
 ist euch gesagt worden, ich habe euch gesagt.

Bem. Nicht zu verwechseln chiva ihr seid und chi-va
 wir sind euch, sie sind euch; chus ich bin und chu-s er ist
 ihm; chuk du bist und chu-k er ist ihnen.

Das Femininum mutatis mutandis, also s. 1. چەسى
 chas-ay u. s. w.

Ebenso in Formen von آسۇن âsun, z. B. Aor. اۋسۋە
 âs-va er (von) euch.

Die Modi und Tempora mit Personal-Suffixen.

I. Die einfachen Tempora.

Imperativ.

		a.		
		mir, mich	dir	dich
s.	2.	سۈزۈم süz-u-m	—	—
	3.	سۈزۈنم süzün-a-m	سۈزۈنى süzün-a-y	سۈزۈنت süzün-a-t
p.	2.	سۈزۈيۈم süzüü-m	—	—
	3.	wie s. 3.		
		ihm, ihr	ihn, sie	euch
s.	2.	سۈزۈس süz-a-s	سۈزۈن süz-u-n	—
	3.	سۈزۈنس süzün-a-s	سۈزۈن سۈزۈن süzün-a-n ¹⁾	سۈزۈنۋە süzün-a-va
p.	2.	سۈزۈيۈس süzüü-s	سۈزۈيۈن süzüü-n	—
	3.	wie s. 3.		
		ihnen, sie		
s.	2.	سۈزۈك süz-a-k	پ.	2. سۈزۈيۈك süzüü-k
	3.	سۈزۈنك süzün-a-k		3. . . wie s. 3.

1) cf. pag. 378 Anm. 3.

b.

	mir, mich	dir	dich
s. {	2. سُوزْتَم sūzta-m	—	—
	3. سُوزِيتَانَم sūzitan-a-m	سُوزِيتَانِي sūzitan-a-y	سُوزِيتَانَت sūzitan-a-t

p. {	2. سُوزِيتُوم sūzitū-m	—	—
	3. wie s. 3.		

	ihm, ihr	ihn, sie	euch
s. {	2. سُوزِتَس sūzta-s	سُوزِتِن sūzta-n	—
	3. سُوزِيتَانَس sūzitan-a-s	سُوزِيتَانِن sūzitan-a-n ¹⁾	سُوزِيتَانَو sūzitan-a-va

p. {	2. سُوزِيتُوس sūzitū-s	سُوزِيتُون sūzitū-n	—
	3. wie s. 3.		

ihnen, sie

s. {	2. سُوزِتَك sūzta-k	p. {	2. سُوزِيتُوك sūzitū-k
	3. سُوزِيتَانَك sūzitan-a-k		3. wie s. 3.

Praesens indef. oder Futurum.

	mir, mich	dir	dich
a. {	1. —	سُوزِي sūza-y	سُوزِت sūza-t
	2. سُوزِهَم sūzah-a-m	—	—
	3. سُوزِم sūzi-m	سُوزِي sūzi-y	سُوزِت sūzi-t

1) cf. pag. 378 Anm. 3.

	ihm, ihr	ihn, sie	euch
s. {	1. سُوَزَسْ sūza-s	سُوَزَن sūza-n	سُوَزُوَّة sūzû-va
	2. سُوَزَهَسْ sūzah-a-s	سُوَزَهَن sūzah-a-n	—
	3. سُوَزِسْ sūzi-s	[سُوَزِن sūzi-n ¹)]	سُوَزِيَّة sūzi-va
		ihnen, sie	
s. {	1. سُوَزَكْ sūza-k	سُوَزَهَكْ sūzah-a-k	سُوَزِيَكْ sūzi-k
	mir, mich	dir	dich
p. {	1. —	سُوَزُوْى sūzû-y	سُوَزُوْت sūzû-t
	2. سُوَزِيُومْ sūzyû-m	—	—
	3. سُوَزَنَمْ sūzan-a-m	سُوَزَنَى sūzan-a-y	سُوَزَنَتْ sūzan-a-t
	ihm, ihr	ihm, sie	euch
p. {	1. سُوَزُوْسْ sūzû-s	سُوَزُونْ sūzû-n	سُوَزُوَّة sūzû-va
	2. سُوَزِيُوسْ sūzyû-s	سُوَزِيُونْ sūzyû-n ²)	—
	3. سُوَزَنَسْ sūzan-a-s	[سُوَزَنَسْ sūzan-a-n ³)]	سُوَزَنَوَّة sūzan-a-va
		ihnen, sie	
p. {	1. سُوَزُوَكْ sūzû-k	سُوَزِيُوكْ sūzyû-k	سُوَزَنَاكْ sūzan-a-k

In derselben Weise wird der Precativ, Conditionalis und das Causativum mit den Suffixen gebildet; ob alle Formen vorkommen, ist zu bezweifeln; oft tritt dafür das selbständige Pronomen ein.

Beispiele: Cond. تَهْرَاوِيُوكْ tharävyûk (caus. 2 p. + k);

Prec.: دَپِيزَسْ dapizi-s, رَازِنْ ratizi-n.

1) Np. 2, 13 (Matth.) hat مَارِسْ mārī-s.

2) f. سُوَزِيُوسْ sūzyûs Np. 13, 30 (Matth.).

3) Dafür سُوَزَن تَسْ sūzan tas Np. 13 (Matth.) oder سُوَزَن-اَس sūzan-as Np. 20, 19 (Matth.).

Aorist mit Dativ-Suffix.

1. Subject (ein Nomen).

		mir مِه	dir چِه	ihm تَس
es wurde geschickt	von mir	a. —	مِه ¹⁾ سُوزُمِي mi sūzum-ay	مِه سُوزُمَس mi sūzum-as
		b. —	مِه سُوزُي mi sūzū-y	مِه سُوزُس mi sūzu-s
		c. —	سُوزُمِي sūzum-ay	سُوزُمَس sūzum-as
	von dir	a. چِه ²⁾ سُوزُتْهَم tsi sūzuth-am	—	چِه سُوزُتْهَس tsi sūzuth-as
		b. —	—	—
		c. سُوزُتْهَم sūzuth-am	—	سُوزُتْهَس sūzuth-as
	von ihm	a. تَمِ ³⁾ سُوزُم tamī sūzu-m	تَمِ ³⁾ سُوزُي tamī sūzu-y	تَمِ ³⁾ سُوزُس tamī sūzu-s
		b. —	—	—
		c. سُوزُنَم sūzun-am	سُوزُنِي sūzun-ay	سُوزُنَس sūzun-as

1) Fem. sūzam-ay; pl. m. sūzim-ay und so durchgängig; z. B. سُوزُيْهِس sūzih-is sie (pl. nom.) von ihnen ihm (statt سُوزُيْهِس sūzih-as). 2) Auch چِه کُرْت مِه tsi kurut mi. 3) تَمِ tamih von ihr.

es wurde geschickt

	von uns	von euch	von ihnen	mir مِ	dir چِه	ihm تَس
a.	—	—	—	—	آسِه سُوْزِي asih sūzu-y	آسِه سُوْزِس asih sūzu-s
b.	—	—	—	—	—	—
c.	—	—	—	—	—	—
a.	تِه سُوْزِم tuhi sūzūva-m	—	—	—	—	تِه سُوْزِس tuhi sūzūva-s
b.	—	—	—	—	—	—
c.	سُوْزِم sūzūva-m	—	—	—	—	سُوْزِس sūzūva-s
a.	تِمَو سُوْزِم timav sūzu-m	—	—	—	تِمَو سُوْزِي timav sūzu-y	تِمَو سُوْزِس timav sūzu-s
b.	—	—	—	—	—	—
c.	سُوْزِهَم sūzuh-am	—	—	—	سُوْزِهِي sūzuh-ay	سُوْزِهَس sūzuh-as

es wurde geschickt

	uns	euch	ihnen
von mir	a. —	مِ سُوْزُومَ sūzum-ava	مِ سُوْزُومَكْ mi sūzum-ak
	b. —	مِ سُوْزُومَ mi sūzu-va	مِ سُوْزُومَكْ mi sūzu-k
	c. —	سُوْزُومَ sūzu-va	سُوْزُومَكْ sūzum-ak
von dir	a. چِه سُوْزُوتْ اَسِيه tsi sūzut asih	—	چِه سُوْزُوتْهَكْ tsi sūzuth-ak
	b. —	—	—
	c. سُوْزُوتْ اَسِيه sūzut asih	—	سُوْزُوتْهَكْ sūzuth-ak
von ihm	a. تَمِ سُوْزُومَ اَسِيه ¹⁾ tami sūzū asih	تَمِ سُوْزُومَ tami sūzū-va	تَمِ سُوْزُومَكْ tami sūz-uk
	b. —	—	—
	c. سُوْزُونْ اَسِيه sūzun asih	سُوْزُونَ sūzun-ava	سُوْزُونَكْ sūzun-ak

1) تَمِ tamih von ihr.

es wurde geschickt

von uns

a.

—

b.

—

c.

—

von euch

a.

تُه سُوْزُوْهَ اَسِيه tuhi sūzūva asih

b.

—

c.

سُوْزُوْهَ اَسِيه sūzūva asih

von ihnen

a.

تِيْمَو سُوْزُ اَسِيه timav sūzū asih

b.

—

c.

سُوْزُك اَسِيه sūzuk asih

اَسِيه uns

ihnen تَمِنَ

asih sūzu-k اسِه سُوْزُكْ

—

—

tuhi sūzūva-k تِه سُوْزُوكْ

—

sūzūva-k سُوْزُوكْ

timav sūzu-k تِمَو سُوْزُوكْ

—

sūzuh-ak سُوْزُهَكْ

euch تَهْ

asih sūzū-va اسِه سُوْزُوَهْ

—

—

—

—

—

timav sūzū-va تِمَو سُوْزُوَهْ

—

sūzuh-ava سُوْزُهَوَهْ

II. Die zusammengesetzten Tempora.

In diesen werden die Suffixe an die betreffenden Hilfsverba angeknüpft, z. B. چُهَسَن وُچَہان chus-an vuchân ich sehe ihn; مِ تِہ چُہمَوہ وُئِمتِ mi tuhi chum-ava vunmut von mir ist euch gesagt worden¹⁾.

Das Causativum wird bezüglich der Suffixe, wie oben gezeigt, behandelt.

Die Suffixe werden in ähnlicher Weise auch an die Intransitiva angeknüpft, z. B. چَلِ tsali 3. pl. aor. v. چَلَن tsalun fliehen, چَلِس tsali-s sie flohen vor ihm, سَمُک sam-uk er begegnete ihnen.

Ebenso haben die Infinitive hie und da Suffixe, z. B. کَرُنِی karunu-y (dir).

دِیَن dyun und die ähnlichen²⁾ mit Suffixen.

Imperativ.

	mir, mich	a. dir	dich
s.	2. دِم di-m	—	—
	3. دِیَنَم diyin-a-m	دِیَنِی diyin-ay	دِیَنَت diyin-a-t
p.	2. دِیُوم diyû-m	—	—
	3. wie s. 3.		

1) Auch die Nebenform des Plusquamperfects kann die Suffixe annehmen, z. B. چِه کَرِیَایَمِی mi tsi karyâyam-ay von mir war dir gemacht worden. 2) pag. 311.

	ihm, ihr	ihn, sie ¹⁾	euch
s.	2. دِس di-s	دِن di-n	—
	3. دِينَس diyina-s	دِينَن diyin-a-n (?)	دِينَو diyin-ava
p.	2. دِيُوس diyû-s	دِيُون diyû-n	—
	3. wie s. 3.		
		ihnen, sie ¹⁾	
s.	2. دِك di-k		2. دِيُوك diyû-k
	3. دِينَك diyin-a-k		3. wie s. 3.
		b.	
	mir, mich	dir	dich
s.	2. دِتَم dita-m	—	—
	3. دِتَمَن ditan-a-m	دِتَنَى ditan-ay	دِتَمَت ditan-a-t
p.	2. دِتُوم ditû-m	—	—
	3. wie s. 3.		
	ihm, ihr	ihn, sie ¹⁾	euch
s.	2. دِتَس dita-s	دِتَن dita-n	—
	3. دِتَنَس ditan-a-s	دِتَنَن ditan-an (?)	دِتَنَو ditan-a-va
p.	2. دِتُوس ditû-s	دِتُون ditû-n	—
	3. wie s. 3.		
		ihnen, sie ¹⁾	
s.	2. دِتَك dita-k		2. دِتُوك ditû-k
	3. دِتَنَك ditan-ak		3. wie s. 3.

1) z. B. صَلِيبَ دِيُن saliba dyun = kreuzigen c. acc. (Matth. 27, 22, 23).

Praesens.			
mir, mich		dir	dich
s.	1. —	دِمَى dima-y	دِمَت dima-t
	2. دِهَم dih-a-m	—	—
	3. دِيَم diyi-m	دِيِي diyi-y	دِيَت diyi-t
p.	1. —	دِمْوَى dimû-y	دِمْوَت dimû-t
	2. دِيَوْم diyû-m	—	—
	3. دِنَم din-a-m	دِنَى din-ay	دِنَت din-a-t
ihm. ihr		ihn, sie ¹⁾	euch
s.	1. دِمَس dima-s	دِمَن dima-n ²⁾	دِمَوَة dimu-a-va
	2. دِهَس dih-a-s	دِهَن dih-a-n	دِهَوَة dih-a-va
	3. دِيَس diyi-s	دِيِن ³⁾ diyi-s	دِيَوَة diyi-va
p.	1. دِمْوَس dimû-s	دِمْوَن dimû-n	دِمْوَوَة dimû-va
	2. دِيَوْمَس diyû-s	دِيَوْمَن diyû-n	دِيَوْمَوَة diyû-va
	3. دِنَس din-a-s	[دِنَن din-an ⁴⁾]	دِنَوَة din-a-va

1) Siehe Anm. 1 S. 384.

2) Aber دِمْوَوَة dimûn-ava ich gebe ihn euch (Doppel-Suffix).

3) Np. مَارِس mārîs er tötet ihn.

4) Dafür دِن تَس din tas oder دِنَس din-as (cf. Np. Matth. 30,

ihnen sie¹⁾

s.	1. دِمَاكَ dima-k	p.	1. دِمُوكَ dimû-k
	2. دِهَاكَ diha-k		2. دِيُوكَ diyû-k
	3. دِيَاكَ diyî-k ²⁾		3. دِيَاكَ din-a-k

Aorist.

	mir	dir	ihm, ihr
s.	1. —	دِيُتِي dyntu-y ³⁾	دِيُتْس dyutu-s ³⁾
		دِيُتُمِي dyutum-ay	دِيُتُمَس dyutum-as
	2. دِيُتُّم dyutut-am	—	دِيُتُّس dyutut-as
	3. دِيُتُّم dyutu-m	دِيُتِي dyutu-y	دِيُتْس dyutu-s
p.		دِيُتُّنِي dyutün-ay	دِيُتُّنَس dyutün-as
	1. —	دِيُتِي dyutu-y	دِيُتْس dyutu-s
	2. دِيُتُّوَم dyutüva-m	—	دِيُتُّوَس dyutüva-s
	3. دِيُتُّم dyutu-m	دِيُتِي dyutu-y	دِيُتْس dyutu-s
	دِيُتُّهَم dyutüh-am	دِيُتُّهِي dyutüh-ay	دِيُتُّهَس dyutüh-as

1) Siehe Anm. 1 S. 384.

2) Np. يِيَاك yiyak v. يُون yun (l) (Matth. 5, 9).

3) Bei gleichlautenden unterscheidet das Personalpronomen (Instrumentalis). Manche Formen sind zweifelhaft.

Femin. und Masculin. nach pag. 359, z. B. دِيُتُّوَم dyutüva-m

von هَيْن hyun هِيَتَاوَم hitavam: نَا كَيْه دِيُجِي

hitay von uns — dir. نَا كَيْه دِيُجِي

uns

euch

ihnen

1. — دِیْتُو dyutū-va دِیْتُک dyutu-k
 دِیْتُمَو dyutum-ava دِیْتُمَک dyutum-ak
2. دِیْتُت اَسِی dyutut asih — دِیْتُتَک dyutut-ak
3. دِیْتُت اَسِی dyutu asih دِیْتُو dyutū-va دِیْتُک dyutu-k
 دِیْتُن اَسِی dyutun asih دِیْتُنَو dyutun-ava دِیْتُنَک dyutun-ak

1. — دِیْتُو dyutū-va دِیْتُک dyutu-k
2. دِیْتُو اَسِی dyutūva asih — دِیْتُو_k dyutūva-k
3. دِیْتُت اَسِی dyutu asih دِیْتُو dyutū-va دِیْتُک dyutu-k
 دِیْتُک اَسِی dyutuk asih دِیْتُهُو dyutūh-ava دِیْتُهُک dyutūh-ak

Aehnlich Sg. feminin. und Pl. masc., fem. nach der Tafel
 pag. 359.

Es folgen nun die unregelmässigen Zeitwörter nach Mp.,
 wobei jedoch zu bemerken, dass mehrere unter ihnen ganz regel-
 mässig sind; einige aber in der Vokalisierung u. s. w. von El.
 Vocab. und Np. abweichen.

Unregelmässige Zeitwörter (nach Mp.).

Infinitiv	Bedeutung	Imperativ 2. p. sg.	Partic. perf. pass.	Praes. = Fut. 3. p. sg.	Aorist 3. p. sg.
آَدَرُنْ âdarun	knieten	آَدِرْ	آَدَرْمَتْ	آَدِرِهْ	آَدَرُنْ
آَسُنْ âsun	sein	آَسْ	آُوسْمَتْ	آَسِهْ	آُوسْ
آَزْمَاوُنْ âzmāvun	versuchen	آَزْمَاوْ	آَزْمُوْمَتْ	آَزْمَاوِهْ	آَزْمُوُونْ
آَسُنْ asun	lachen	آَسْ	آَسْمَتْ	آَسِهْ	(آُسْ) آَسُنْ
آَلُنْ alun	zittern	آَلْ	آَلِيُوْمَتْ	آَلِهْ	آَلِيُووْ
آَانُنْ anun	bringen	آَانْ	آَانْمَتْ	آَانِهْ	(آَانْ) آَانُنْ
بُزُنْ (بُوزُنْ) buzun (būzun)	braten	بُزْ	بُزْمَتْ	بُزِهْ	بُزُونْ (بُوزُونْ)
بُوزُنْ būzun	rösten	بُوزْ	بُوزْمَتْ	بُوزِهْ	بُزُونْ
بِيَهُنْ bihun	sitzen	بِيَهْ	بِيُوْتَهْمَتْ	بِيَهْ	بِيُوُونْ
پَرَتَشُونْ pratshun	fragen	پَرَتَشِهْ	پَرَتَشْمَتْ	پَرَتَشِهْ	پَرَتَشِهْ (پَرَتَشِهْ)
پَرَاْدُونْ praḍun	tröpfeln	پَرَاْدْ	پَرَاْدِيُوْمَتْ	پَرَاْدِهْ	پَرَاْدِيُووْ

پَرَزَلُن prazalun	scheinen	پَرَزَل
پَرَزَنُن parzanun	erkennen	پَرَزَن
پَرُن parun	lesen	پَر
پُشَرُن pusharun	anvertrauen	پُشَر
تَچْهَن tachun	zerreißen	تَچْهَه
تَرَاوُن trāvun	verlassen	تَرَاو
تُلُن tulun	tragen	تُل
تُولُن tûlun	aufheben	تُول
تَهاوُن thāvun	haben	تَهاو
چُن cun	trinken	چَه
چِرُن cîrun	auspressen	چِر
چَا chakun	verbreiten	چَهِک
چَالُن chalun	waschen	چَهِل

پَرَزَلِیوو
 (پَرَزُن) پَرَزُن
 پُرُن
 (پُشَر) پُشَرُن
 (نُچَ) نُچَہُن
 (تُرُوو) تُرُووُن
 (تُل) تُلُن
 تُولُن
 (تُہوون) تَہوُن
 چُون
 چُورُن
 چَہکُن
 چَہلُن

پَرَزَلِہ
 پَرَزَنَہ
 پَرَہ
 پُشَرِہ
 نُچَہِہ
 تَرَاوِہ
 تُلِہ
 تُولِہ
 تَہوِہ
 چِیہ
 چِیرِہ
 چَہکِہ
 چَہلِہ

پَرَزَلِیوُمُنْت
 پَرَزُنْمُنْت
 پُرْمُنْت
 پُشَرْمُنْت
 نُچَہْمُنْت
 تَرُووْمُنْت
 تُلْمُنْت f. تُجِیچ
 تُولْمُنْت
 تَہوْمُنْت
 چوْمُنْت
 چورْمُنْت
 چَہکْمُنْت
 چَہلْمُنْت

Infinitiv	Bedeutung	Imperativ 2. p. sg.	Partic. perf. pass.	Praes. = Fut. 3. p. sg.	Aorist 3. p. sg.
چاپن tsäpun	nagen	چاپ	چوپت	چاپه	چوپن
چارن tsärun	pflücken	چار	چورمت	چاره	چورن
چسُن tsäfun	schneiden	چس	چسٹ	چيه	چسٹ
چسنبُن tsunbun	durchbohren	چسنب	چسنبٹ	چنبه	چسنبن
چلن tsalun	fliehen	چل	چلٹ	چله	چل
چسahun	kosten	چه	چھٹ	چهه	چھن
چسٹن tsifun	zerstossen	چسٹ	چسٹون	چنبه	چسٹون
دازن dazun	brennen	دز	ددمٹ	دِزه	دز
دین dyun	geben	ده	دٚت	دیه	دٚن
دوون duvun	kehren	دو	دومٹ	دوه	دوون
رچهن rachun	ernähren	رچهه	رچنٹ	رچهه	رچهن
رانن ranun	kochen	رن	رنٹ	رنه	رن

رُوزُن rāzun	bleiben	روز
زَانُن zānun	wissen	زان
زَيْن zyun	gebären, geboren werden	زَو
سُون suvun	nähen	سَو
شُنْگُن shungun	schlafen	شُنْک
فِيرُن firun	wandern	فیر
فَهْنُ fhahun ¹⁾	spalten	فَهْط
فُهْنُ fhuṭun	brechen	فُهْط
فُهْلُن fhulun	blühen	فُهْل
فَهْيَانُن fhiānun	sehen	فَهْيَان
کَدُون kaḍun	herausziehen	کَدْط
karun	machen	کَر

1) فه fh = په ph. 2) Sonst کَرْمَت, کَرْن.

روډ
زُونڼ
زاو
سُون
شُنک
فِيږور
فُهږط
فُهږط
فُهږل
فُهږوڼڼ
گډن
(²) گرون

رُوڙه
زايه
زوه
سُوه
شُنکِه
فِيږِه
فُهږط
فُهږط
فُهږه
فُهږل
فُهږيانِه
گډه
گره

روډمُت
زونمُت
زامُت
سُونمُت
شُنکُمُت
فِيږورمُت
فُهږط
فُهږمُت
فُهږط
فُهږمُت
فُهږلُمُت
فُهږوڼڼمُت
گډمُت
(²) گرمُت

Infinitiv	Bedeutung	Imperativ 2. p. sg.	Partic. perf. pass.	Praes. = Fut. 3. p. sg.	Aorist 3. p. sg.
کاشن kashun	kratzen	کش	کَشِت	کَشِه	کَشَن
کهنن khanun	graben	کهن	کَهَنِت	کَهِنِه	کَهَنَن
کهنن khyun	essen	کِهه	کِهَمِت	کِهِيه	کِهون
گتاهن gatahun	gehen	گتاهه	گَتَمِت	گَتِيه	گَم
گالن galun	schmelzen	گل	کَلَمِت	گَلِه	گَل
گنزارن ganzarun	zählen	گنزر	گَنَزَمِت	گَنَزِه	گَنَزَن
گندون gindun	spielen	کند	کِنَدَمِت	کِنَدِه	کِنَدَن
گندون gandun	binden	گنط	گَنَدَمِت	گَنَدِه	گَنَدَن
گهون gahun	mahlen	گه	کَهَمِت	کَهِه	کَهَن
لاین layun	schlagen	لای	لَوِیَمِت	لَوِيه	لَوِیَن
لبن labun	nehmen	لب	لَبِت	لَبِه	لَبَن
لشن lasun	leben	لس	لَسَمِت	لَسِه	لَسَن

لِكْهِن	likhun	schreiben	لِکْه
لَمُنْ	lamun	ziehen	لَم
لِوُنْ	livun	lecken	لِو
لُونُنْ	lûnun	ernöten	لُون
لَیْنْ	layun	gelten	لَی
مَارُنْ	mârun	töden	مَار
مَانُنْ	mânun	schätzen	مَان
مَاتُنْ	matun	närrisch werden	مَات
مَاتْهِنْ	mathun	reiben	مَاتْه
مُتْسَارُنْ	mutsarun	öffnen	مُتْسَار
مَرُنْ	marun	sterben	مَر
مِلَانَاوُنْ	milanâvun	mischen	مِلَانَاو
مَنْگُنْ	mangun	bitten	مَنْک

لِكْهِن
لَمْن
لِوُن
لُونُن
لِي
مُورُن
مُونُن
مَتِيُوو
مَتِهِن
چِرُن
مُون
مِلَنوون
مَنكُن

لِكْهَه
لَمَه
لِوَه
لُونَه
لِيَه
مَارَه
مَانَه
مَتِه
مَتِهَه
چِرَه
مَرَه
مِلَنَاهَه
مَنكَه

لِكْهَمْت
لُمْت
لِوَمْت
لُونَمْت
لِيمْت
مُورَمْت
مُونَمْت
مَتِيُوَمْت
مَتِهَمْت
چِرَمْت
مُونَمْت
مِلَنوومْت
مَنكَمْت

Infinitiv	Bedeutung	Imperativ 2. p. sg.
نَطَنَ naṭun	zittern	نَط
نَمَنَ namun	nicken, sich neigen	نَم
نِيرُنَ nêrun	herausgehen	نِير
نِيُنَ nyun	nehmen	نِه
وَتَهَرُنَ vatharun	ausbreiten	وَتَهَر
وُتْهِنَ vuthun	sich erheben	وُتْهَه
طَ وَتْهِنَ vithun	dick werden	ط وَتْهَه
وِچُنَ vitsun	enthalten sein	وِچ
وَدُنَ vadun	weinen	وَد
طَ وَدُنَ vuḍun	fliegen	ط وَد
وَسنَ vasun	herabsteigen	وَسن
وَنَنَ vanun	sprechen	وَن

Aorist
3. p. sg.
طَ،
نَيِّو
نَيِّو
نَ، ار
نَيِّون
وَنَهْرَن
وَنَهْه
طَ،
وَنَهَيِّو
وَجْ
وَدَن
طَ،
وَدَيِّو
وَنَهْ
وَنَن

Praes. = Fut.
3. p. sg.
طَ،
نَيِّه
نَيِّه
نَيِّه
وَنَهْه
وَنَهْه
وَنَهْه
وَجْه
وَدَهْ
طَ،
وَدَهْ
وَسَهْ
وَنَهْ

Partic.
perf. pass.
طَ،
نَمَّتْ
نَمَيُّومَتْ
دَ، اَمَتْ
نَيِّومَتْ
وَنَهْرَمَتْ
وَنَهْمَتْ
طَ،
وَنَهَيِّومَتْ
وَجَمَتْ
وَدَمَتْ
طَ،
وَدَيِّومَتْ
وَنَمَتْ
وَنَمَتْ

وَوُن vavun	pflanzen, säen	وَو
وُونُن vûnun	weben	وُون
هَارُن hârun	fallen lassen	هَار
هَاوُن hâvun	zeigen	هَاو
هِيْچِهِن hichun	lernen	هِيْچِه
هِيْكُن hikun	können	هِيْك
هُكُهِن hukhun	trocknen	هُكُه
هُنُن hunun	schwellen	هُن
هِيْن hyun	nehmen	هِيْ
يَاتْشُون yatshun	wünschen	يَاتْشِه

وَوْن
وَوْنُن
هُوْرُن
هُوْرُون
هَاجْهِن
هَكْن
هُكْه
هُنِيْو
هَتْن
يَحْجِهِن

وَوَه
وَوْنِه
هَارَه
هَارَه
هَاجْهَه
هَكِه
هُكْهَه
هُنَه
هِيَه
يَحْجِهَه

وَوْمُت
وَوْنِمُت
هُوْرْمُت
هُوْرُومُت
هَاجْهَمُت
هَكِمُت
هُكْهَمُت
هُنِيْوْمُت
هَتِمُت
يَحْجِهَمُت

A n h a n g I.

Beispiele von Verben im Aorist oder Plusquamperfectum¹⁾ (bei transitiven passivisch gebraucht).

1. آچُن atsun eintreten, aor. 3. p. f. چایه tsâyih.
2. آنُن anun bringen, aor. 3. s. m. مِ اُن mi un von mir, اُنْتِ چِه tsi unnt von dir, 3. s. f. اُن تَمِ اَنِ tami añi von ihm, اُنِ آسِه اَنِ asih añi von uns, 3. s. m. تُه اُنُوِه tuhi unva von euch, اُن تَمَو اُن timav un von ihnen, 3. p. m. اُن تَمَو اَنِ timav ani von ihnen, 3. s. m. اُنُک unuk von ihnen, 3. p. m. اُنِک anik von ihnen.
3. اُدرَاوُن udrâvun (caus. v. اُدُر udur nass) nass machen, aor. 3. s. m. اُدرُووُن udrûvu-n von ihm.
4. باگراوُن bâgrâvun (caus. v. باگِرُن bâgrun), aor. 3. p. m. باگراوِک bâgrâvik von ihnen.
5. بَچُن bacun gerettet werden, übrig bleiben, plusqpf. 3. p. m. بَچِی bacêy.
6. بَچِراوُن bacrâvun (caus. v. بَچُن bacun, v. vorigen) retten, helfen, aor. 3. p. m. بَچِراوِن bacrâvin von ihm.
7. مِ بَخْشِی bakhshun schenken, aor. 3. s. m. مِ بَخْشِی bakhshuy von mir-dir, 3. s. f. تَمِ بَخْشِ tami bakhsh von ihm, 3. s. m. بَخْشَنَس bakhsh(ü)nas von ihm-ihm, 3. s. m. تَمِن tamin

1) Sämmtliche Formen sind aus der Lektüre geschöpft.

٭٭٭ timan bakhshu von ihm-ihnen (vorausgeht durch ٭ ta getrennt ٭ tamî).

8. بَدَلُنْ badalun sich verändern, plusquampf. 3. s. f. بَدَلِيْٓٓ badalêyih.

9. بَٲُنْ baḍun gross werden, wachsen, plusqupf. 3. s. m. بَٲِيْٓٓ badyûv, 3. p. m. بَٲِيْٓٓ badêy.

10. بَلُنْ balun gesund werden, plusqupf. 3. s. m. بَلِيْٓٓ balyûv, 3. s. f. بَلِيْٓٓ balêyih, 3. p. m. بَلِيْٓٓ balêy.

11. بَلَرَاوُنْ balrâvun (caus. v. vorherg.) gesund machen, heilen, aor. 3. p. m. تَمِ بَلَرَاوِ tami balrâvi von ihm, 3. p. m. بَلَرَاوِنْ balrâvin von ihm.

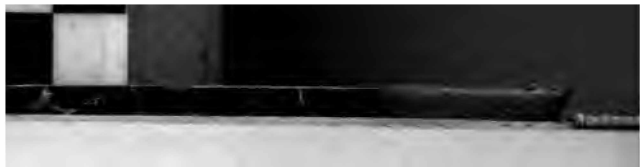
12. بَنْنْ werden, geschehen, aor. 3. p. m. بَنِيْٓٓ.

13. بِيْٓٓ bihun sitzen, aor. 3. s. m. بِيْٓٓ byûth, 3. p. m. بِيْٓٓ bêthi.

14. بِيْٓٓ bihanâvun (caus. v. vorigen) hinsetzen, aor. 3. p. m. بِيْٓٓ bihanûvuk von ihnen.

15. بُزُنْ bûzun hören, aor. 3. s. m. بُزُنْ bûzun von ihm, 3. s. nt. تَمِ بُزِ tami bûz von ihm; تَمِ بُزِ timav bûz von ihnen, بُزُكْ bûzuk von ihnen, تَمِ بُزُٓ tami bûzva von euch, 3. s. f. تَمِ بُزِ tami bûz von ihm, 3. p. f. تَمِ بُزِٓ tami bûza von ihm, تَمِ بُزِٓ timav bûza von ihnen.

16. پَرَجْٓٓ pratshun fragen (Jdn. dat., deshalb un-

persönlich construiert), aor. 3. s. nt. **تَمِ تَيْنَ** *prutsh*, **تَمِ تَيَمَانِ** *tami timan* von ihm-ihnen = er fragte sie; **تَمِ تَمَوَسَ** *timav tas* von ihnen-ihm = sie fragten ihn; **تَمِ تَمِ پَرُجْهَكِ** *tami prutshik* von ihm-ihnen = er fragte sie; **تَمِ تَمِ پَرُجْهَنَسَ** *tami prutshūnas* von ihm-ihm = er fragte ihn; **تَمِ تَمِ پَرُجْهَسَ** *tami prutshus* von ihm-ihm = er fragte ihn; **تَمِ تَمِ پَرُجْهَنَكِ** *prutshūnak* von ihm-ihnen = er fragte sie.

17. **پَرُجْهَنَاوُنَ** *prutshanâvun* (caus. v. vorigen) fragen lassen (Jdn. dat.), aor. 3. s. nt. **پَرُجْهَنُووَنَسَ** *prutshanûvnas* von ihm-ihm: er liess ihn fragen.

18. **پَرُونِ** *parun* lesen, aor. 3. s. nt.: **تُهَ پُرَوَهَ** *tuhi purva* (es wurde von euch gelesen) = ihr habt gelesen, verneinend und fragend **تُهَ پُرَوَنَا** *tuhi purva-nâ*.

19. **پَرَزَلُنَ** *prazalun* leuchten, plusquamperf. 3. s. m. **پَرَزَلِيُووُ** *prazalyûv*.

20. **پَرَزَنَاوُنَ** *parzanâvun* (caus. v. **پَرَزَنُنَ** *parzanun* erkennen) prüfen, aor. 3. s. m. **تَمَوَ پَرَزَنُووُ** *timav parzanûv*.

21. **پَاكُنَ** *pakun* gehen, wandeln; **پَاتَهَ** *pata* nachfolgen, **طَ بُونْثَهَ** *bûnth* vorübergehen, **اُورْهَنَ پَهَنَ** *ûrihun pahan* weiter wandern, aor. 3. s. m. **پُكُ** *puku* **پُكُ** *puk*, 3. s. f. **پَچَ** *pac*, 1. p. m. **پَاكِ** *paki*, 2. p. m. **پَاكِوَهَ** *pakiva*, 3. p. m. **پَاكِ** *paki*, 3. p. f. **پَاكِهَ** *pacih*.

22. ^طپُون pyun fallen, aor. 3. s. m. ^طپُو pyū, ^طپِو piv¹),
3. s. f. ^طپِیہ piyih, 3. p. m. ^طپِی piy.
23. ^طپھٹن phuṭun ertrinken; bersten, zerreißen, aor.
3. s. m. ^طپھٹ phuṭh.
24. ^طپھٹارُون phuṭarāvun (caus. v. ^طپھٹارن phuṭarun
brechen [tr.]), 3. p. f. ^طپھٹارِوِن phuṭarāvin von ihm.
25. ^طپھیرن phirun (^طپھیرن phirun) sich wenden, ab-
wenden; umkehren; wandern; ^طکُن (c. dat.) sich gegen Je-
mand hinwenden, ^طبُتھه buth sich abwenden v. Jd. (dat.);
^طپُت put umkehren; (^طشُهرت shuhrat) sich verbreiten (dat.),
aor. 3. s. f. ^طپھیر phir, ^طپھیر phir.
26. ^طتَرَن tarun quer gehen, kreuzen, ^طآپُور apūr (^طیپُور
yapūr) hinüberfahren, herüberfahren, übersetzen (^طناوہ کیت
nāvi kyat in einem Schiffe).
27. ^طترَاوَن trāvun verlassen, hinwerfen; aussenden; los-
lassen; übergeben, ^طبُن bun hinablassen, ^طنِیبر nibar hinaus-
stossen, ^طرُون rūd regnen lassen, Regen senden, ^طوَت vat Platz
machen; aor. 1. s. m. ^طچہ ترُوَتھس bu von
dir, 3. s. m. ^طتَمِ ترُو_tami trūv von ihm, ^طآسِی ترُو_asi trūv
von uns, ^طترُوَن trāvun von ihm, ^طترُوک trāvuk von ihnen;
^طترُوَا trūva von euch, 3. s. f. ^طترَاوَن trāvan von ihr, 3. p. m.
^طترَاوِک trāvik von ihm, von ihnen.

1) Sprich: peo.

28. **تُلُنْ** tulun aufheben, ertragen; **تُهدْ** aufschlagen (die Augen); aor. 3. s. m. **مِ تُلْ** mi tul von mir, 3. s. f. **تَمِ تُجْ** tami tuj von ihm; **تُجِكْ** tujik von ihnen, 3. p. m. **تَمِ تُلِوْ** tuliva von euch, **تُلِكْ** tulik von ihnen, 3. p. f. **تَمِ تُجِوْ** tami tujih von ihm, **تُجِوْ** tujiva von euch, **تُجِكْ** tujik von ihnen.

29. **تَهْرُنْ** thavun setzen, legen, stellen; besitzen, haben; **نَادْ** nâd rufen, nennen (Jd. dat.), **تَلْ دُبَرْتْ** unter etwas verbergen; aor. 3. s. m. **تَهْرُنْ** thavun, **تُهْرُنْ** thuvun von ihm; **تَهْرُكْ** thavuk von ihnen, 3. s. f. **تَهْرَمْ** thavam von mir; **تَهْرَانْ** thavan von ihr, ihm; **تَمِ تَهْرْ** tami tav von ihm; 3. p. m. **تَمِ تَهْرِ** tami thavi von ihm, 3. p. f. **تَهْرِتْ** thavit von dir.

30. **تَهَارُنْ** thârun erschrecken (intr.), plusqu. 3. s. m. **تَهَارِيُوْ** thâryûv.

31. **طَهْرُنْ** ṭaharun stehen bleiben, sich legen (Wind); plusqu. 3. s. m. **طَهْرِيُوْ** ṭaharyûv, 3. s. f. **طَهْرِيِيْهْ** ṭaharêyih.

32. **چَاوُنْ** câvun (caus. v. **چَيْنْ** cÿn trinken) trinken lassen, tränken; 1. s. m. **تُيْ چَوَسْ بُوْ** tubi cûvas bu von euch, 2. s. m. **چَوُكْ آسِهْ** asih cûvuk tsa von uns, 3. s. m. **چَوُنْ** cûvun von ihm.

33. **چَالُنْ** chalun waschen; aor. 3. p. m. **چَالِنْ** von ihm.

34. چَهڪُن chakun streuen, aor. 1. s. imp. چُهڪُم chukum von mir, چُهڪَت chukut von dir.

35. چَارُن tsārun sammeln, aor. 3. p. m. چَارِك tsārik von ihnen.

36. چَاهُن tsāhun kosten, schmecken, aor. 3. s. m. چِه تَمِ tami tsuh von ihm.

37. چِٹِن tsatun schneiden; pflücken, erndten, aor. 3. s. m. چِٹِن tsuṭun von ihm.

38. چَلُن tsalun fliehen, vor Jd. c. dat., aor. 3. s. m. چُل tsul, 3. p. m. چَلِ tsali; suff. s.: چَلِس tsalis.

39. چُهْنُن tshunun werfen; نَالِ nālī anziehen, bekleiden, Jd. (dat.) an den Hals werfen; تَرَاوِت trāvit weg-, hineinwerfen, ausschütten, fahren lassen; کَدِثِ kadith austreiben, vertreiben, herausreissen, verfolgen; نَاد nād (c. dat.) rufen, nennen; چِٹِٹ tsatit abhauen, مَارِت mārīt tōdten, کِهت khīt auffressen u. s. w.; aor. 3. s. m. تَه چُهْنَوَم tuhi tshunvam von euch-mir, 3. s. m. چُهْنَهَس tshunhas von ihnen-ihm, 3. s. f. تِمَو چُهِن timav tshuñi von ihnen, 3. p. m. تِمَو چُهِن timav tshuni von ihnen, چُهْنِک tshunik von ihnen, چُهْنِن tshunin von ihm.

40. دُبُرَاوُن duburāvun (caus. v. دُبُرُن duburun begraben) begraben lassen, aor. 3. s. f. دُبُرَاوَك duburāvak von ihnen.

41. دُپُن dapun sprechen, sagen (zu: dat.), aor. 3. s. imp. تَمِ دُپُ tamī dupu (دُپُ dup) von ihm, دُپُن دُپُن dupun von ihm; تَمِ دُپُس timav dupus von ihnen - ihm, دُپُنَس dupnas von ihnen - ihm, دُپُك dupuk von ihnen, دُپُهَس duphas von ihnen - ihm, دُپُهَك duphak von ihnen - ihnen, تَمِ دُپُك tamī dupu-k von ihm - ihnen.

42. دُيُن dyun geben; gestatten, lassen (c. inf.); نَاد nād rufen (dat.), كِهُونْتُ khūntu Jd. ärgern (dat.), خَبَر khabar melden, بَدَلَه badala vergelten, سَن san einbrechen (wo: dat.), حِسَاب ḥisāb Rechenschaft geben, تَعْلِيم ta'lim lehren, هِشِير hishir vergleichen (mit: سَيْت sēt), aor. 3. s. m. دُيُتُن dyutun von ihm, تَمِ دُيُت tamī dyut von ihm, مِ دُيُتُم mi dyutum von mir, دُيُتَوَه dyutva von euch, تَه دُيُتُوم tuhi dyutvam von euch - mir, تَمِ دُيُتُي تَمِ tami dyutuy tsi von ihm - dir, تَمِ دُيُتَس tamī dyutas von ihm - ihm, تَمِ دُيُتُك tamī dituk von ihm - ihnen, دُيُتُهَس dyut(ū)has von ihnen - ihm, 3. p. m. دُيُتُك ditik von ihnen, 3. s. f. تَمِ دُيُت tamī dits von ihm, دُيُتَسَن ditsan von ihm, 3. p. f. تَمِ دُيُت timav ditsa von ihm, دُيُتَسَن ditsan von ihm, دُيُتُسَك ditsak von ihnen; plusqupf. 3. s. imp. دُيُتُسُف ditsūf Nebenform; (تَمِ تَمِ timan): es war ihnen gegeben worden; caus. دُيَاوُن dyāvun).

43. رَاوُن raṭun greifen, anfassen, ergreifen; met. fassen = verstehen; تَل tal unter (etwas) ersticken, مَوْل mawl Wurzel

fassen, aor. 2. p. ^طرٲوہ ruṭva; 1. s. m. ^طرٲوس ruṭvas ich von euch;
 3. s. m. ^طرٲن ruṭun von ihm, ^طرٲن ruṭ von ihm, von ihnen,
^طرٲک ruṭuk von ihnen; 3. p. m. ^طرٲیک raṭik von ihnen;
 3. p. f. ^طرٲچہ racih von ihnen.

44. ^طرٲناؤن raṭanāvum (caus. des vorig.) ergreifen lassen,
 aor. 3. s. m. ^طرٲنؤوم raṭanāvum von mir, ^طرٲنؤو raṭanāv von ihm,
^طرٲنؤوک raṭanāvuk von ihnen.

45. ^طرٲزون rūzun bleiben, sich aufhalten (bleibend irgendwo
 sein =) wohnen. — ^طرٲدنی vudane stehen bleiben, ^طمنتظر muntazir
 auf Jd. warten, ^طباطی bâqī fest = consequent sein, ^طخاطر جمع
 khâṭir jam' gutes Muthes sein; ^طخبردار khabardār sich hüten vor;
 aor. 3. s. m. ^طرٲؤد rūḍü (رٲؤد rūḍ), 3. s. f. ^طرٲوز rūz, 3. p. m.
^طرٲؤد rūḍi.

46. ^طرٲانن zânun erkennen, kennen, wissen, verstehen;
 merken, meinen; ^طحقیر ḥaqīr gering achten, verachten;
^طپانس pānas sich halten für etwas; ^طنہ-کنہ na-kinh gar
 nicht kennen = verachten, aor. 3. p. imp. ^طرٲمؤو timav zûn
 von ihnen; ^طرٲنؤک zûnuk von ihnen; ^طرٲنؤت zûnut von dir.

47. ^طرٲیہراؤن zêthurāvun (v. ^طز۲یہہ zyuth lang) aus-
 strecken; aor. 3. s. m. ^طرٲیہرؤو zêthurāv.

48. ^طرٲین zyun geboren werden, entstehen, aor. 3. s. m.
^طرٲاؤ zâv.

49. زَيْنُن zênun gewinnen, aor. 3. p. f. زَيْنِه zênih von ihm.

50. سَپَانُن sapanun (sein) werden, geschehen; قَبُول qabûl aufgenommen werden, خَرَاب kharâb zu Grunde gehen, دُور dūr sich entfernen, جَمع jam' sich versammeln, رَوَانَة ravâna sich auf den Weg machen, دَاخِل dâkhil eintreten¹⁾; aor. 3. s. m. سَپُن sapun, 3. s. f. سَپَانِي sapañi, (سَپَان sapan), 3. p. m. سَپَانِي sapani.

51. سَمُن samun begegnen, zusammenkommen, aor. 3. s. m. + suff. k: سَمُك samuk (ihnen), plusqupf. 3. p. m. سَمِي سَمِي samêy, 3. p. f. سَمِيِي samêyih.

52. سَمْبَاجُن sambâjun herrichten, schmücken, aor. 3. p. f. سَمْبَاجَك sambâjak von ihnen.

53. سُوْزُن sûzun schicken, wegschicken, entlassen, aor. 3. s. m. f. سُوْز sûz, 3. p. m. سُوْزُن sûzin von ihm, تَمِوْ سُوْز tamî sûz von ihm, von ihnen, سُوْزِک sûzik von ihnen, 3. p. f. سُوْزِک sûzak von ihnen.

54. شُونُگُن shungun schlafen, 3. p. m. شُونِک shungi, 3. p. f. شُونِجِه shunjih.

55. فُرْمُودُن furmûdun befehlen; sagen (von einem Hohen gebraucht); aor. 3. s. imp. تَمِ فُرْمُود tamî furmûd

1) Wie karun verba transitiva bildet, so sapanun intransitiva und reflexiva.

von ihm; فُرمُودُن furmūdun von ihm; فُرمُودَہ furmūdva von euch.

56. کڊُن kaḍun herausziehen, holen; heraustreiben, herausreißen, herauswerfen (mit چھنُن tshunun), aussenden; مَوْلَہ mōla ausrotten, (funditus evertere); aor. 3. s. m. تَمِ کڊِ tam kuḍ von ihm, کڊِک kuḍuk von ihnen, 3. p. m. اِسِہ کڊِ asih kuḍ von uns.

57. گُنن kanun verkaufen, aor. 3. s. m. گُنن von ihm.

58. گَرُن karun machen (mit vielen arab. und pers. Nominibus zusammengesetzt, z. B. قید qaid gefangen setzen), aor. 3. s. m. کُر kur von ihm, کُرِت kurit von dir, کُرِم kurum von mir, کُرُن kurun von ihm, کُرِوہ kurva von euch, کُرِک kuruk von ihnen, کُرِئِک kur(ü)nak von ihm-ihnen; کُرِس kuru-s von ihm-ihm, کُرِ تَس kur tas von ihr-ihm, تِہ کُرِوَن tuhi kurvan von euch-er, کُرِئِئِس kur(ü)n-as von ihm-ihm, کُرِئِوہ kurun-ava von ihm-euch, aor. 3. p. m. تِہ کُرِ timav kuri sie-von ihnen, کُرِک kurik sie-von ihnen, کُرِک kuruk von ihnen, کُرِت kurit von dir, کُرِئِن kurin von ihm کُرِہِئِس kurih-as von ihnen-ihm¹).

59. گَرِنَاوُن karanāvun (caus. n. vorigen) machen lassen, aor. 3. s. m. گَرِنُووت karanāvut, 3. p. f. گَرِنَاوِک karanāvak.

1) Statt کُر kur steht oft کَر kar, Beweis der unsichern Vokalisierung (Ns. hat immer kar).

60. **كهارن** khârun (caus. v. folg. **كھسن** khasun) aufsteigen lassen, aufheben, hinaufheben, heraufziehen, holen, aor. 3. s. m. **كھورك** khûruk von ihnen.

61. **كھسن** khasun hinaufsteigen, heraufsteigen; aufgehen (Sonne); Jdn. überkommen, z. B. eine Krankheit, aor. 3. s. m. **كھت** khutû (**كھت** khut), 3. p. m. **كھت** khati (Doppel-Causativum: **كھارنآون** khâranâvun).

62. **كھرسن** khûtsun sich fürchten, aor. 1. s. m. **بھ** bû (**كھرس** khûts), 3. s. m. **كھرس** khûtsü (**كھرس** khûts), 3. p. m. **كھرس** khûtsi.

63. **كھين** khyun essen; **كھونت** khûntu sich ärgern, **كاسه** gâsa weiden; aor. 3. s. m. **كھير** khyav von ihm (ihnen), **كھيوك** khyûk von ihnen, 3. s. f. **كھين** khyan von ihm.

64. **كھيآون** khyâvun essen lassen; **كھونت** khûntu Jd. ärgern; aor., 2. s. m. **كھيوك** khyûvuk du von uns.

65. **گندن** gandun binden, aor. 3. s. f. **گندن** gandan von ihm.

66. **لاگن** lâgun pflügen, stossen an etwas, anlegen an etwas; **آته** atha Hand anlegen, anrühren, berühren, **نال** nâli anziehen, tragen (Kleider); **مروړه** miethen, dingen; aor. 3. s. m. **لوگ** lûgû (**لوگ** lûg) (**تمو**) **تام** tami (timav) von ihm, von ihnen, **لوگن** lûgun von ihm-ihr; **لوگي** lûguy von ihm-dir, 1. p. m. **لاي** (آسي) asi) lâgi wir wurden gedungen.

67. لَایُن lāyun schlagen (dat.); پِٹھ pith stossen an, تھاپَر thāpar Schlag versetzen; aor. 3. s. m. لَایُن lāyun von ihm; لُیُی لُیُی lūyuy von ihm-dir, لُیُی لُیُی lūy(ū)has von ihnen-ihm, لُیُی لُیُی lūyuk von ihnen, 3. p. m. لَایِیہس¹⁾ lāyihās von ihnen-ihm.

68. لَبُن labun empfangen, erhalten; finden, aor. 3. s. m. لُبُت lubut von dir; تَم لُب tami lub von ihm, لُبوا lubva von euch, 3. s. f. لَبَک labak von ihnen.

69. لَدُن ladun bauen; laden, aufladen; einfüllen in; قَید qaid gefangen setzen, صَلَّیہ صَلَّیہ an's Kreuz schlagen; aor. 3. s. m. تَم لُد tami lud von ihm, لُدُن ludun von ihm.

70. لَکُن lagun sein, werden; zum Vorschein kommen, entstehen; anfangen (Infin. fem.), passend sein, gebunden — (dat.); قَید qaid eingekerkert werden, بُجھہ bujha hungrig werden (Subj. dat.), کھُونَتُ khūntu sich ärgern; aor. 3. s. m. لُگ لُگ lugu; لُگ لُگ lugu-s ihm, 3. s. f. لَیج laj; لَیج laji-s ihm, 3. p. m. لَگ لَگ lagi, 3. p. f. لَیج lajih.

71. مَارُن mārūn tötten (caus. v. مَرُن marun sterben), aor. 3. s. m. سَہ مَورَوَن su mūrva-n er-von euch; مَورُک mūrūk von ihnen, 3. p. m. مَارِک mārīk von ihnen.

72. مَارَانَاوَن mārānāvun (Doppel-Caus. v. vorig.) tödten lassen, aor. 3. p. m. مَارَانَاوِن mārānāvin von ihm.

1) Mp. lāyihis (Matth. 26, 67).

73. مَانُنْ mânun annehmen, billigen, gut heissen; beobachten, halten, Folge leisten, willfahren; حُكْمْ ħukm gehorchen; glauben, auf Jd. hören; aor. 3. p. imp. مُؤْنَسْ mûnu-s ihm.

74. مُتْسَارُنْ mutsarun öffnen; losmachen, lösen, aor. 3. s. f. مُتْسَارَافْ mutsarâv von ihm.

75. مَرُنْ marun sterben, aor. 3. s. m. مُؤْدُ mûdû (مُؤْدْ mûd), 3. s. f. مُيْهْ muyih, 3. p. m. مُؤْدِ mûdi.

76. مُكَلُنْ mukalun frei sein, — werden, plusqu. 3. s. m. مُكَلْيُؤْ mukalyûv.

77. مُكَلَّافُنْ mukalâvun (caus. v. vorig.) frei machen, befreien, helfen, retten; aufhören, beendigen (mit Absol.); نِشْ nish sichern (gegen Jd.); aor. 3. p. f. تَمِ مُكَلَّافْ tami mukalâvih.

78. مَنُكُنْ mangun bitten (acc. Sache, dat. Pers.), aor. 3. s. m. مُنُكُنْ mungun von ihm, 3. s. f. مَنَجِنْ manjin, تَمِ مَنَجْ tami manj von ihm.

79. مِلَّافُنْ milavun hinzufügen, vermengen; begegnen, zusammentreffen; eins werden mit Jd. (سَيْتْ sêt) aor. 3. s. f. مِلَّافَانْ milavan von ihr.

80. مِيلُنْ mêlun zu Theil werden, bekommen, zufallen; entgegengehen (dat.); نَهْ nah verlustig gehen, verlieren, سَيْتْ sêt zusammenkommen, begegnen; sich vergleichen, —

aussöhnen; مِلِت رُوزُن mēlit rūzun einem anhängen; aor.

3. s. f. مِيج mīj, 3. p. m. مِيلِ mēli.

81. نَچُن natsum tanzen, aor. 3. s. f. نُچ nuts, 2. p. m. نَجْوَه nutsva.

82. نِياوُن nyāvun (caus. v. نِیُن nyun) nehmen lassen, aor. 1. s. m. تِه نِیووس (بُه) tuhi nyūvas (bu) (ich - von euch); cf. چاوُن.

83. نِیرُن nêrun herausgehen, hervorkommen (auch mit نِیَر nibar); „um zu“ Inf. fem.; aor. 2. s. m. دِرَاک drāk, 3. s. m. دِرَاو drāv, 3. s. f. دِرَايِه drāyih, 3. p. m. دِرَايِ (دِرَاي) drāy, 3. p. f. دِرَايِه drāyih; suff. s: دِرَاس drās (man erwartet, دِرَايِس drāyi-s).

84. نِیُن nyun nehmen, führen, bringen, tragen; دُور dūr rennen; پَنُن مِراثِ karun nyun dyun handeln, پَنُن مِراثِ panun mirās erben, چَوَرَه tsūrih stehlen; لُوطَه lūṭa rauben, تُلِت tulit wegführen, wegnehmen يَكْطَرَف yakṭaraf zu sich —, auf die Seite nehmen, پَانَس سِيت pānas sēt mit sich nehmen; aor. 2. s. m. نِیوک nyūk von uns, 3. s. m. تِم نِو tami niv von ihm (ihr), ihnen; نِیوک nyūk von ihnen, 3. s. f. نِیِه nīḥ von ihm (ihr), ihnen, 3. p. m. تِم نِیَن tami niyan von ihm.

85. وَاَتُن vātun wohin gelangen, hinkommen (zu: نِش nish), erreichen (einen Ort), an's Ziel kommen, ankommen, heran-

kommen, ganz durchmachen; كَرَّ gara nach Hause kommen,
apür übersetzen; aor. 3. s. m. وُوت vût, 3. p. m. وَات vati.

86. وَايُن vâyun blasen, spielen (Instrument), gehen
machen; شِمَشِير shimshîr Schwert ziehen; نَيْه nayih Flöte
blasen; aor. 3. s. imp. وَايَ asih vâyu von uns.

87. وُتْهَن vuthun aufstehen, sich erheben; auftreten;
verschwinden (v. einer Krankheit), auch mit تْهَد thud;
aor. 3. s. m. وُتْهَ vuthü (وُتْهَ vuth), 3. s. f. وُجْهَ vuch,
3. p. m. وُتْهَ vuthi, 3. p. f. وُجْهَ vuchih.

88. وَاثَرَاوُن vatharâvun (caus. v. وَاثَرُن vatharun)
ausbreiten, aor. 3. s. f. وَاثَرَاوِ timav vatharâv von ihnen,
3. p. f. وَاثَرَاوِک vatharâvik von ihnen.

89. وُجْهَن vuchun sehen; وَاث vath warten (auf Jd.),
کُن hinsehen auf Jd.; aor. 2. s. m. وُجْهَک vuchuk von uns,
3. s. m. وُجْهَ vuchü (وُجْهَ vuch), تَمِ tami, تَمَوِ timav,
وَاثَرَاوِ asih von ihm, von ihnen, von uns, وُجْهَن vuchun von
ihm, وُجْهَک vuchuk von ihnen, 3. s. f. وُجْهَ vuch, 3. p. m.
وُجْهَ vuchi (تَمِ tami) von ihm, وُجْهَن vuchin von ihm,
وُجْهَک vuchuk von ihnen, 3. p. f. وُجْهَک timav vuchih
von ihnen.

90. وَاوُن vadun weinen, aor. 3. s. imp. وَاوِن von ihm.

91. **وَزَنَونُ** vuzanâvun (caus. v. **وَزَنُ** vuzun erwachen)
aufwecken, aor. 3. s. m. **وَزَنَوُكُ** vuzanâvuk von ihnen.

92. **وَلَنُ** valun einhüllen, bedecken, sich einhüllen in (acc.),
aor. 3. s. f. **وَجِنُ** vajin von ihm.

93. **وَنُ** vanun sprechen, sagen; nennen, aor. 3. s. imp.
وَنُ تَمِ vunu tami, timav vun von ihm (ihr), ihnen, **وَنُ تَمِ وُنُ**
vunu tami von ihm, **وَنُ تَمِ وُنُكُ** vunu tami von ihm-ihnen, **وَنُكُ**
vunuk von ihnen; **وَنُ نَسُ** vunu(nâ)-s von ihm-ihm, **وَنُ تَمِ** vunu
tami von ihm-ihm; **وَنُ تَمِ وُنُ** timav vunu-s von ihnen-
ihm; **وَنُ وُنُ** vunu-ava von mir-euch, **وَنُكُ** vunu(nâ)-ak von
ihm-ihnen, 3. s. f. **وَنُ تَمِ وُنُ** vunu tami van, 3. p. f. **وَنُ تَمِ وُنُ**
vunu tami vanih von ihm.

94. **وَوُ** vavun säen, aor. 3. s. m. **وَوُ تَمِ** vavu tami vuv;
imp. **وَوُ وُنُ** vuvum von mir, **وَوُ وُنُ** vuvut von dir, 3. s. f. **وَوُ وُنُ**
vavu von ihm.

95. **وَوُ** hâvun zeigen, **وَوُ وُنُ** drây schwören; aor.
3. p. m. **وَوُ وُنُ** hâvin von ihm; **وَوُ تَمِ وُنُ** vavu tami hâvi von ihm,
3. p. f. **وَوُ وُنُ** asih hâvih von uns.

96. **وَوُ وُنُ** hichinâvun (caus. v. **وَوُ** hichun
lernen) lehren, aor. 3. s. imp. **وَوُ تَمِ وُنُ** timav hichinâv
von ihnen; **وَوُ وُنُ وُنُ** hichinâvi-va von ihm-euch, 3. p. m.
وَوُ وُنُ hichinâvin von ihm.

97. هِکُن hikun können (Ergänzung im Absol.), aor.
3. s. f. هِم hits von ihm.

98. هُکْهَن hukhun vertrocknen (intr.), aor. 3. s. m.
هُکْه hukh.

99. هُيْن hyun nehmen; mit Inf. anfangen¹⁾; مِل muli
kaufen; مِیْطْهُ myuṭṭhū küssen; هِنِ اَسُن hini āsun schuldig
sein; سَیْت sēt mitnehmen; حِسَاب hisāb abrechnen mit Jd.,

1) z. B. کَلِ هِیْتُ وُجْهَن kali hyut vuchun vom Stummen
wurde zu sehen angefangen = er sah sofort.

کَلِ هِیْطَه کَتْهَه کَرْنِه kali hitsa katha karañi von dem Stummen
wurde zu reden angefangen = er redete sofort.

A n h a n g II.

Matth. c. XVIII v. 23—34.

Ns.

23 अमेसुत छचुव स्वर्गकु राज्य अकिस् शख्सस्
पातशाहस् हिहु कि यमि पनन्यन् नोकारन् सैति
हिसाब् बोजुनु इछुनु ।

24 भिय तमिसन्दे हिसाबस्प्यट् बेहन पत अक्
शख्सा तमिस् निशु अनन आव् कि युसु दह सास्
तालैत तमिस् धारेहे ।

خَبَر khabar Nachricht einziehen, sich erkundigen, aor. 3. s. imp.
 هِتُن hitun (هیتُن hitun) von ihm (ihr), ihnen, تَمِ تَمِ tamī, timav hyut von ihm (ihr), ihnen, تَمَوِ هیٔ hituk
 von ihnen; هیٔتَنس hyut(ŭ)n-as von ihm-ihm, 3. s. f.
 هیٔک hituk hitsa von ihm, هیٔن hitsan von ihm, هیٔک hituk
 hitsak von ihnen; هیٔکوم hitsva-m von euch-mir, هیٔکی hituk
 hitsa-y von uns-dir, 3. p. m. هِتِن hitin von ihm.

100. یاتشون یاتشون یاتشون yatshun wünschen (Ergänz. Inf.), aor. 3. m.
 یاتشون یاتشون یاتشون yatshun von ihm (ihr), یاتشون یاتشون yatshun von
 ihm (ihr), تَمِ یاتشون tamī yutshū von ihm (ihr), تَمِ یاتشون tamī yutsh von ihnen, تَمِ یاتشون tamī yutshva
 von euch.

A n h a n g II.

Matth. c. XVIII v. 23—34.

Np.

آوِی خاطرَه زِه آسانج پادشاهت چَهه آکِس پاد -
 شَهس هَش یَم پَنِن نوگرن حساب هِن یُکَهه ❖

یَلِه حساب هِن هِن مَهِنوَرَه اَن اَنک تَس نِش
 یَس ده ساس تهیلِه آسَس هِنه ❖

25 तमिके होरनच्चि सामय् न आसनसैति तमिसन्दि भुगियन् तमिस् वा तमिसंजे कलये वा शुर्यन् वा तमिसन्दु यि कंछा आसु ति सारुयु कूननु वा नख वालिष् गछनकु हुकुस् करुनु ।

26 त्यले तमिय् नोकरि तमिसुय् परन् प्यथ् कथ् अर्जे करुनस् वा दपुनस् कि हे दयेसन्दे जाठे मे प्यठ् कर्तम् सबुर वु वालय् ति सारुयु नख ।

27 त्यले तमिस् नोकरसन्दि भुगियन् तमिस् प्यठ् दया करिष् कथ् सुहु म्वकलाउनु वा सुहु कर्जे ते करुनस् माफुय् ।

28 तमे पत तमिय् नोकरि नेबर् नेरिष् कथ् संगी अक् नोकरा लभुनु कि युसु दारेहे तमिस् अक् हथ् च्वानिये भिय तमि रदु सुहु गलगते वा दपुनस् ।

कि यि दारहस् ति वालतस् नख ।

29 तमिसन्दि तमि संगी नोकरि तमिस् परन् प्यथ् कथ् अर्जे करुनस् कि मे प्यठ् कर्तुम् सबुर भिय वु दिमय् सारुयु नख वालिष् ।

لیکن یلہ نہ تَس هُورَنہ خاطرہ کِنہہ اُس تَهَنَدِ
خداوندن دِیت حُکم زہ سُه تہ تَهَنَز آشین تہ تَهَنَدِ شُر
مُر کِنو تہ قرض گرو ادا ❖

تَوہ پَتہ کُر تِم نوکَرَن پَنَنس خداوندس نمت سجدہ
تہ دُپَنس آی خداوند صبر گرو تہ بہ هُورہ سوری تَهَنَدِ
قرض ❖

تہ تَمِس نوکرہ سَنَدِس خداوندس آو تَس پِمہہ رح
تہ سُه تروون تہ قرض بَخشنَس ❖

لیکن تَمی نوکَرَن نیرت وُچہہ پَنَنو نوکَرَباجو اندرہ
اک نوکرہ یُس اک هَت آنہ دارِہس سُه زَن ط تہ هُب چیرت
لُگس دَپِنہ ❖

یہ مِیون چُہی تہ دِم ❖

تَمَسند سُه نوکَرَبُوج لُک تَس زارہ پارہ کَرِت دَپِنہ
صبر گر بہ هُورِی سوری ❖

30 भिय तमि मानुनस् न लेकिन् गच्छिचथ्
कथ् यतुताणथ् न तमि सारुय् कर्ज् नख् वालुनस्
ततुताणथ् थउनु तमि सुहु बान्दिवानसुय् मंज् ।

31 यिथु करन सैति तमिसन्धव् संगीयव् नोकरव्
ति उच्छिचथ् कथ् बडिपाठि दुःस् मानुखु वा गच्छिथ्
कथ् यिम सार्यय् कथ् पननिस् भुगियस् वजस् ।

32 त्यले तमिय् भुगियन् तमिस् पानस् निशु
नाहिथ् कथ् दपुनस् कि हा दुष्ट नोकर मे करुमय्
चे ति सारुयु कर्ज् माफ् कमेजेकि चे करुथम
मे याचन् ।

33 मे यिछू चे दया कर्थायमय् क्याह् पननिस्
संगकिस् नोकरस्प्यठ् पजेहिय् ना चे दया करजि ।

34 भिय तमिसन्दि भुगियन् तमिस्प्यठ् गजव्
करिथ् कथ् सुहु यि तमिसन्दु दारेहे ति सारुयु
नख् वालनस्ताण् तमिसन्दे सजा दिन्न पुछि दलेठन्
हवाल करुन् ॥

تَه تِم مُونَس نَه لیکن گَچِیَہ کُرَن بَانْدِوانَس
اندر قید یَت تام تَه قرض هُورَه سُرُی قید رُوزَن ❖

تَمَسَنَدِ بِیَه نَوَکَرِباچ رُچِیَہ گِی سِیَہ غَمکِین تَه
یَت وُنک یَه سُرُی احوال پَنَنَس خدِاونَدَس نِش ❖

تَوَه پَتَه دُپ تَهَنَدِ خدِاونَدَن تَس پَانَس نِش ناد
دِت آی شَریر نَوَکَر مِه بَخْشِی تَه سُرُی قرض چَه تَکیازَه
چَه کُرَت مِه زارَه پارَه ❖

پَس اوسنا لازم یِتَهه پَایَهه مِه چَه پِیَهه رَحَم کُر
تَتَهی پَایَهه گِرَزَهه چَه تَه پَنَنَس نَوَکَرِباچَس پِیَهه رَحَم ❖

تَه تَهَنَدِ خدِاونَد کُر سِیَہه خَفَه تَه سزا دِنَوَالِن کُرَن
حَوَالَه یَتانِ تَه سُرُی قرض هُورَه تَتانِ رُوزَن قید ❖

Erklärung der Verbalformen.

23. **छचुव** 3. s. praes. v. **छचु** + suff. **व**, er (es) ist euch; **बोजुनु** inf. hören; **इछुनु** aor. 3. s. m. von **इछुन्** wünschen; **यमि इछुनु** von welchem gewünscht wurde = welcher wünschte.

छेच्चे cha 3. s. f. v. **छेच्चे** cha sein; **ह्युन** hyun, inf. nehmen; **युत्शु** yutshü, aor. 3. s. von **यत्शुन** yatshun wünschen; **यमि युत्शु** yami yutshü von welchem gewünscht wurde. (Subj. **ह्युन** hyun).

24. **बेहन** n. act. v. **बेहुन्** sitzen; **बेहन पत** nach dem Sitzen; **अनन आव्** aor. 3. s. m. pass. von **अनुन्** führen, bringen = es wurde gebracht (Subj. **अक् शख्सा** ein Mensch); **धारेहे** opt. (cond.) 3. s. m. von **धारुन्** (darbieten) schuldig sein.

ह्युन hitun, aor. 3. s. es wurde von ihm angefangen (Subj. **ह्युन** hyun); **अनुक** unuk, aor. 3 s. m. von ihnen wurde gebracht = sie brachten (Subj. **अक मेहिये** ein Mensch); **आस** âsas, aor. 3. p. f. von **आसुन्** âsun sein + suff. **स** s = sie waren ihm; **हिनि** hiñi, inf. fem. v. **ह्युन** hyun (Ergänzung).

25. **होरनचि** von **होरुन्** zahlen; n. act. **होरन**; adj. **होरनकु** f. **होरनचि** auf's Zahlen bezüglich (sāmagri Mittel); **न आसन** n. act. mit **सैति**, mit Nicht-sein = da nicht war; **आसु** aor. 3. s. m. nt. v. **आ**

abgekürzt st. **कूननुकु** (sc. **हुकुम्**) adj. (v. n. act.) auf Verkauf bezüglich; **वालिय्** abs. v. **नख वालुन्** bezahlen; abh. v. **गछनकु**; **वालिय् गछुन्** sofort bezahlen; **गछनकु** adj. v. n. act. **गछन** (sc. **हुकुम्** = Befehl zu bezahlen); **करुन्** aor 3. s. m. er wurde gemacht (Subj. **हुकुम्**).

हुरन्ते hūrana, n. act. v. **हुरुन्** hūrun; **ख़ातर** hūrana xāṭara um zu zahlen; **اوس** ūs, aor. 3. s. m. n. von **آسुन** āsun sein; **ديت** dyut, aor. 3. s. m. von **دين** dyun er wurde gegeben, (Subj. **حکم** hukum = er gab den Befehl); **گنڀو** kaniv, impt. 2. p. v. **گنڀ** kanun verkaufen; **گرو** kariv, impt. 2. p. v. **گرن** karun, **آدا گرن** adâ karun (verb. compos.) bezahlen.

26. **पथ** (pāth), abs. v. **प्युन** pyun fallen (**कथ** kēth steht in Ns. nach dem Absolutiv im Sinne von „nachdem“, also „nachdem er zu Füßen gefallen war“); **करुन्स**, aor. 3. s. m. + suff. s; **अर्जे करुन्** Bitte machen = es wurde ihm Bitte gemacht = er bat ihn; **दपुनस**, aor. 3. s. impers. + suff. s: es wurde von ihm ihm gesagt: er sagte zu ihm; **कर्तम्** impt. 2. s. + suff. m.: mache mir (Obj. **सबुर**); **सबुर करुन्** (verb. comp.) Geduld haben; **नख वालय्** fut. 1. s. + suff. य् ich werde dir zahlen.

कुर तमि kur tami, aor. 3. s. m. (Subj. **سجدہ** Verehrung) von ihm wurde Verehrung gemacht = er bezeugte seine

Hochachtung; **نَمِيت** namit, abs. v. **نَمُن** namun sich verneigen;
دُپُنَس dupūnas wie **दपुनस्** (oben); **کَرَو** kariv (wie oben);
هُورَه hūra, fut. 1. s. ich werde bezahlen.

27. **करिष्य**, abs. v. **करुन्** machen; **दया करुन्** (verb. composit.) Mitleid haben; **म्वकलाउन्** (mōkalāunū), aor. 3. s. m. (Subj. **सुहु** = **सु** er) caus. von **म्वकलुन्** mōkalun; er wurde von ihm losgelassen; **करुनस्** (wie oben); **माफुय करुन्** (verb. comp.) verzeihen; erlassen, nachsehen.

آو âv 3. s. m. (Subj. **رحم** v. **يُن** yun es kam (über ihn Mitleid); **سُه ترُؤون** su trūvun, aor. 3. s. m. v. **تراون** trāvun er wurde von ihm entlassen; **بخشنس** bayšhūnas, aor. 3. s. m. + suff. **س** s (Subj. **قرص** qarš Schuld) von **بخشن** bayšhun schenken, es wurde ihm geschenkt.

28. **नेरिष्य** abs. v. **नेरुन्** herausgehen; **लभुनु** aor. 3. s. m. von **लभुन्** finden, antreffen, es wurde von ihm angetroffen (Subj. **अक् नोकरा** ein Knecht); **दारेहे** wie oben **धारेहे**; **तमि खु सुहु** aor. 3. s. m. v. **रदुनु** ergreifen dieser wurde von ihm ergriffen; **दपुनस्** (wie oben).

نیرت nêrit (wie oben) es wurde hinausgegangen von ihm (**نَوَکَرَن** instr.); **وُجهه** vuch, aor. 3. s. m. v. **وُجهن** vuchun sehen (Subj. **اَلْ نَوَکَرَه** ak naukara); somit **نیرت** statt **دراو ته** drāv ta ging hinaus und von ihm wurde gesehen; **داریس** dārihis cond. von **دارُن** dārun schuldig sein + suff.

ॠ सु सु ruṭun, aor. 3. s. m. v. ॠ रातुन raṭun ergreifen;
 er wurde von ihm ergriffen; चिरत cirit, abs. v. चिरुन cirun
 drücken, quetschen (= quetschte ihn und); लुग लुग lugus,
 aor. 3. s. m. + suff. स s v. लुगुन lagun anfangen, mit inf. fem.
 (Die Suffixe treten wie an die Hilfszeitwörter so an die unvoll-
 ständigen Zeitwörter anstatt an die Ergänzung; also statt
 लुग दपानि लुग दपानि-s); दपानि dapaṇi, inf. f. v. दपुन dapun.

दारहस = दारह + suff. स (mir), praes. 2. s. du bist
 mir schuldig v. दारुन (wie oben); वालतस impt. 2. s.
 + suff. स (mir).

चु चु chuy = chu + suff. y (Verstärkungssuffix), 3. s. nt.
 was mein ist; दम dim, impt. 2. s. + suff. म (mir) von द्युन
 dyun geben.

29. पय (wie oben), करुनस (wie oben), कर्तुस
 (wie oben); दिमय fut. 1. s. + suff. य von द्युन dyun;
 वालिष (wie oben).

लुग lug (wie oben, aber ohne Suffix); दपानि dapaṇi
 (wie oben); कर kar, impt. 2. s. v. करुन karun; Phrase wie
 oben; हुरय hūray, fut. 1. s. + suff. य (dir) v. हुरुन hūrun.

30. मानुनस aor. 3. s. impers. + suff. स von मानुन
 gehorchen, Folge leisten, willfahren = es wurde ihm will-
 fahrt; गच्छिचय abs. v. गच्छुन gehen; तमि वालुनस
 aor. 3. s. m. von वालुन (s. oben; von ihm) + suff. स (ihm);

यउनु aor. 3. s. m. von **यउन्** = **यवुन्** setzen; **तमि सुहु**
er wurde von ihm gesetzt.

مُونُس mūnus v. **مَانُن** mānun (wie eben **मानुन**)
aor. 3. s. imp. + suff. **س** s; **گَکْهِت** gatshit (wie eben);
کُرُن kurun, aor. 3. s. m. (Subj. **قید** qaid); **قیدِ کُرُن** qaidi
kurun (verb. comp.) gefangen setzen = er wurde von ihm
gefangen gesetzt; **هُورِ** hūri, praes. 3. s. m. **هُورُن** hūrūn zahlen;
رُزُن rūzin, impt. 3. s. v. **رُزُون** rūzun bleiben.

31. **करन सैति** n. a. v. **करुन्** machen = mit dem
Machen, da er machte; **उद्धिचथ्** abs. v. **उद्धुन्** sehen;
मानुखु aor. 3. s. m. **मानुन् दुःख** Schmerz annehmen
= leiden, betrübt sein; von ihnen wurde angenommen, sie
litten; **गद्धिथ्** (wie oben); **वज्रख्** (vañakh), aor. 3. s. f.
von **वनुन्** vanun sagen = es wurde von ihnen gesagt
(Subj. **कथ** f.).

وُچْهت vuchit, abs. v. **وُچْهन्** vuchun sehen; **گی** gay,
aor. 3. p. m. v. **گَکْهِن** gatshun, mit adj. **غَمکین** ghamgīn
traurig werden; **یِت** yit abs. von **یُن** yun kommen; **وُکْ**
vunuk, aor. 3. s. m. von **وُئِن** vanun (Subj. **احوال** ahvâl)
= es wurde von ihnen gesagt.

32. **दिथ्** abs. v. **दुन्** geben; **नाद्** — (verb. comp.)
rufen; **दपुनस्** (wie oben) es wurde von ihm ihm gesagt
मे करुमय् aor. 3. a. m. + suff. **यस्** von mir wurde

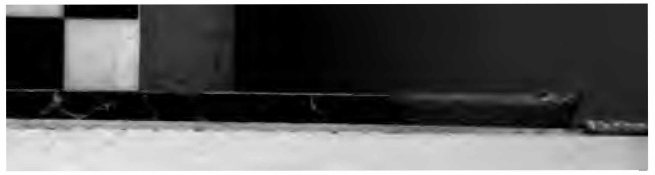
gemacht; **माफ़ करुन्** (verb. comp.) erlassen, also: von mir wurde dir erlassen; **चे करुथम् मे** aor. 3. s. f. + suff. m: von dir wurde mir gemacht; du machtest mir; **याचन् करुन्** (verb. comp.) bitten.

دُپ dup, aor. 3. s. impers. es wurde gesagt (instr. **خداوندن** *xudâvandan*); **تَس** tas ihm (statt **دُپُنَس** *dupünas*), **نَادِ دِت** *nâd dit* (wie oben); **مِه بَخْشِي چِه** *mi bayshu-y tsi*, aor. 3. s. m. + suff. **ی** *y* = von mir wurde dir geschenkt (s. oben); **چِه کُرْت مِه** *tsi kurut mi* von dir wurde mir gemacht.

33. **मे चे कर्यायमय्** plusqpf. 3. s. f. + suff. **य्** *y* von **करुन्** (Subj. **दया**) = von mir war dir Mitleid gemacht worden = du warst von mir bemitleidet worden, ich hatte mich deiner erbarmt; **दया करुन्** verb. compos.; **न पजेहिय्** condit. 3. s. impers v. **पजुन्** sich schicken, sich geziemen = sollte es sich nicht geziemen; Ergänzung dazu **करजि** inf. f. (Obj. **दया** f.).

اُوسْنَا *ûs-nâ*, aor. 3. s., negativ und interrogativ, von **آسُن** *âsun* sein; **مِه کُر** *mi kur*, aor. 3. s. m. von **کَرُن** *karun* von mir wurde gemacht (Subj. **رَحْم** *rahm*); **کَرَزِيهِ چِه** *karizihi tsa*, precat. in conditionaler Bedeutung: du hättest machen sollen.

34. **करिथ्** abs. von **करुन्** machen, **गजब् करुन्**

424 *Sitzung der philos.-philol. Classe vom 7. Mai 1887.*

(غرب) verb. composit. zornig werden; दाहे wie oben;
वालनस् n. act. v. **वालुन्**, loc. von ताम् „bis“ abhängig
 = bis zum Zahlen; दिव n. act. v. **द्युन्** geben, दिव पुछि
 wegen Geben, um zu geben; करुन्, aor. 3. s. m. von ihm
 wurde er gemacht; हवाल करुन् (verb. comp.) übergeben.

گَو gav, aor. 3. m. v. گاتھُن gatshun „werden“; —
 خفا xafa zornig werden; کُرُن kurun (wie oben करुन्);
 هُورِه huri (wie oben); رُزِن rûzin (wie oben).

—————